

IV

(Informări)

INFORMĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚIILE ȘI ORGANELE
UNIUNII EUROPENE

COMISIE

ORIENTĂRI COMUNITARE PRIVIND AJUTORUL DE STAT PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2008/C 82/01)

CUPRINS

	Pagina
1. Introducere	4
1.1. Politica privind ajutorul de stat și politica energetică pentru Europa	4
1.2. Politica privind ajutorul de stat și protecția mediului	4
1.3. Testul comparativ și aplicarea acestuia la ajutorul pentru protecția mediului	5
1.3.1. Planul de acțiune privind ajutorul de stat: un ajutor mai redus și mai bine direcționat, test comparativ pentru evaluarea ajutorului.....	5
1.3.2. Obiectivul de interes comun abordat de Orientări	6
1.3.3. Instrumentul corespunzător.....	6
1.3.4. Efectul stimulat și necesitatea ajutorului.....	7
1.3.5. Proporționalitatea ajutorului	7
1.3.6. Efectele negative ale ajutorului de mediu trebuie limitate, astfel încât bilanțul general să fie pozitiv	8
1.4. Punerea în aplicare a testului comparativ: prezumții legale și necesitatea unei evaluări mai detaliate	8
1.5. Motivele măsurilor specifice prevăzute de prezentele Orientări	9
1.5.1. Ajutorul pentru întreprinderile care depășesc standardele comunitare sau care sporesc nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare	9
1.5.2. Ajutorul pentru achiziționarea de vehicule de transport noi care depășesc standardele comunitare sau care măresc nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare	9

	Pagina
1.5.3. Ajutor pentru adaptarea anticipată la viitoarele standarde comunitare	9
1.5.4. Ajutorul pentru studii de mediu	9
1.5.5. Ajutor pentru economisirea de energie	9
1.5.6. Ajutor pentru surse regenerabile de energie.....	10
1.5.7. Ajutor pentru cogenerare și ajutor pentru încălzirea urbană (IU)	10
1.5.8. Ajutor pentru gestionarea deșeurilor.....	11
1.5.9. Ajutor pentru depoluarea siturilor contaminate	11
1.5.10. Ajutor pentru relocalizarea întreprinderilor.....	11
1.5.11. Ajutorul acordat în cadrul schemelor de comercializare a certificatelor.....	11
1.5.12. Ajutorul sub formă de reduceri sau scutiri de taxe de mediu	11
2. Domeniul de aplicare și definiții	12
2.1. Domeniul de aplicare al Orientărilor.....	12
2.2. Definiții	13
3. Compatibilitatea ajutorului în temeiul articolului 87 alineatul (3) din Tratatul CE	15
3.1. Compatibilitatea ajutorului în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE	15
3.1.1. Ajutorul pentru întreprinderile care depășesc standardele comunitare sau care măresc nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare	15
3.1.2. Ajutorul pentru achiziționarea de vehicule de transport noi care depășesc standardele comunitare sau măresc nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare	17
3.1.3. Ajutor pentru adaptarea anticipată la viitoarele standarde comunitare	17
3.1.4. Ajutorul pentru studii de mediu	18
3.1.5. Ajutor pentru economisirea de energie	18
3.1.5.1. Ajutorul pentru investiții	18
3.1.5.2. Ajutorul de funcționare.....	18
3.1.6. Ajutor pentru surse regenerabile de energie.....	19
3.1.6.1. Ajutorul pentru investiții	19
3.1.6.2. Ajutorul de funcționare.....	19
3.1.7. Ajutorul pentru cogenerare	20
3.1.7.1. Ajutorul pentru investiții	20
3.1.7.2. Ajutorul de funcționare.....	20
3.1.8. Ajutorul pentru o încălzire urbană eficientă din punct de vedere energetic.....	21
3.1.9. Ajutor pentru gestionarea deșeurilor.....	21
3.1.10. Ajutor pentru depoluarea siturilor contaminate	22
3.1.11. Ajutor pentru relocalizarea întreprinderilor.....	22
3.1.12. Ajutorul acordat în cadrul schemelor de comercializare a certificatelor.....	23

	Pagina
3.2. Efectul stimulat și necesitatea ajutorului.....	24
3.3. Compatibilitatea ajutorului în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratatul CE.....	24
4. Ajutorul sub formă de reduceri sau scutiri de taxe de mediu	25
5. Compatibilitatea ajutorului care face obiectul unei evaluări detaliate	26
5.1. Măsuri care fac obiectul unei evaluări detaliate.....	26
5.2. Criterii pentru evaluarea economică a cazurilor individuale.....	27
5.2.1. Efectele pozitive ale ajutorului.....	27
5.2.1.1. Existența unei disfuncționalități de piață.....	27
5.2.1.2. Instrumentul corespunzător.....	27
5.2.1.3. Efectul stimulat și necesitatea ajutorului.....	27
5.2.1.4. Proportionalitatea ajutorului.....	28
5.2.2. Analiza denaturării concurenței și a comerțului.....	28
5.2.2.1. Stimulente dinamice/efect de evicțiune („crowding out”).....	29
5.2.2.2. Menținerea solvabilității firmelor ineficiente.....	29
5.2.2.3. Puterea de piață/comportament exclusivist.....	30
5.2.2.4. Efecte asupra schimburilor comerciale și asupra localizării.....	30
5.2.3. Comparare și decizie.....	30
6. Cumulul	31
7. Dispoziții finale	31
7.1. Raportarea anuală.....	31
7.2. Transparență.....	31
7.3. Monitorizare și evaluare.....	31
7.4. Măsuri corespunzătoare.....	32
7.5. Aplicare, valabilitate și revizuire.....	32

1. INTRODUCERE

1.1. Politica privind ajutorul de stat și politica energetică pentru Europa

- (1) Consiliul European de primăvară din 2007 a făcut apel la statele membre și la instituțiile Uniunii Europene să întreprindă acțiuni în vederea dezvoltării unei politici europene integrate durabile în domeniul schimbărilor climatice și al energiei. Consiliul a afirmat, printre altele: „Dat fiind faptul că producția și utilizarea de energie sunt principalele surse ale emisiilor de gaze cu efect de seră, este necesară o abordare integrată a politicii în domeniul schimbărilor climatice și al energiei pentru a realiza acest obiectiv. Integrarea ar trebui realizată pe bază de sprijin reciproc. În această perspectivă, politica energetică pentru Europa (PEE) va urmări atingerea următoarelor trei obiective, în condițiile respectării depline a alegerii statelor membre în materie de surse de energie și a suveranității acestora asupra surselor de energie primară, sub semnul unui spirit de solidaritate între statele membre:
- sporirea siguranței aprovizionării;
 - asigurarea competitivității economiilor europene și a disponibilității unei energii accesibile;
 - promovarea unui mediu durabil și combaterea schimbărilor climatice.”
- (2) Ca piatră de temelie în crearea acestei politici energetice pentru Europa, Consiliul European a sprijinit un plan de acțiune cuprinzător privind energia pentru perioada 2007-2009 și a invitat în mod special Comisia să înainteze, cât mai repede posibil, propunerile solicitate în planul de acțiune. Una din aceste propuneri se referă la revizuirea orientărilor comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului.
- (3) Consiliul European s-a angajat în mod ferm și independent ca Uniunea Europeană să reducă cu cel puțin 20 % emisiile de gaze cu efect de seră până în 2020, față de 1990. Acesta a subliniat, de asemenea, necesitatea creșterii eficienței energetice în Uniunea Europeană astfel încât să se atingă obiectivul de economisire a 20 % din consumul de energie al Uniunii Europene în comparație cu estimările pentru 2020, și a susținut un obiectiv obligatoriu constând într-un segment de 20 % de energii regenerabile din consumul energetic global al Uniunii Europene până în 2020, precum și un obiectiv minim obligatoriu de 10 % care trebuie realizat de toate statele membre pentru segmentul de biocombustibili din consumul global de benzină și motorină pentru transport în Uniunea Europeană până în 2020.
- (4) Aceste noi linii directoare constituie unul dintre instrumentele de punere în aplicare a planului de acțiune și a aspectelor ecologice ale obiectivelor privind energia și schimbările climatice stabilite de Consiliul European.

1.2. Politica privind ajutorul de stat și protecția mediului

- (5) În „Planul de acțiune privind ajutorul de stat – Ajutoare de stat mai puține și mai bine direcționate: Foaie de parcurs pentru reforma ajutorului de stat în perioada 2005-2009” ⁽¹⁾ (denumit în continuare „Planul de acțiune privind

ajutorul de stat”), Comisia a remarcat faptul că măsurile privind ajutorul de stat pot fi uneori instrumente eficiente pentru îndeplinirea obiectivelor de interes comun. În anumite condiții, ajutorul de stat poate corecta disfuncționalitățile de piață, ameliorând astfel funcționarea piețelor și măbind concurența. Acesta poate servi, de asemenea, la promovarea dezvoltării durabile, independent de corectarea disfuncționalităților de piață ⁽²⁾. Planul de acțiune privind ajutorul de stat subliniază, de asemenea, că protecția mediului poate să ofere oportunități inovării, să creeze noi piețe și să mărească competitivitatea prin utilizarea eficientă a resurselor și prin recurgerea la noi posibilități de investiții. În anumite condiții, ajutorul de stat poate conduce la realizarea acestor obiective, contribuind astfel la obiectivele fundamentale ale Strategiei de la Lisabona, și anume creșterea economică și ocuparea forței de muncă mai durabile. Decizia 1600/2002/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iulie 2002 de stabilire a celui de-al șaselea program comunitar de acțiune pentru mediu ⁽³⁾ (denumită în continuare „al șaselea program de acțiune pentru mediu”) identifică domeniile prioritare de acțiune pentru protecția mediului ⁽⁴⁾.

- (6) Obiectivul principal al controlului ajutorului de stat în domeniul protecției mediului este de a asigura că prin măsurile privind ajutorul de stat se obține un nivel mai ridicat al protecției mediului decât cel care s-ar obține în absența ajutorului în cauză, și că efectele pozitive ale ajutorului cântăresc mai greu decât efectele sale negative în ceea ce privește denaturările concurenței, luând în considerare principiul „poluatorul plătește” (denumit în continuare „PPP”) stabilit la articolul 174 din Tratatul CE.
- (7) Activitățile economice pot avea efecte negative asupra mediului, nu în ultimul rând prin poluare. În anumite cazuri, în lipsa unei intervenții guvernamentale, întreprinderile pot evita să suporte costul integral al daunelor ecologice provocate de activitatea pe care o desfășoară. În consecință, piața nu alocă în mod eficient resursele, întrucât producătorul nu ține seama de efectele externe (negative) ale producției, care sunt suportate de societate în ansamblu.
- (8) În conformitate cu PPP, aceste externalități negative pot fi contracarate dacă se iau măsuri pentru ca poluatorul să plătească pentru poluarea produsă, ceea ce implică internalizarea integrală a costurilor de mediu de către poluator. Obiectivul este de a se asigura ca prin costurile private (suportate de întreprindere) să fie reflectate costurile sociale reale ale activității economice. Punerea în aplicare integrală a PPP ar duce astfel la corectarea deficiențelor de pe piață. PPP poate fi pus în aplicare fie prin stabilirea de standarde obligatorii de mediu, fie prin instrumente de piață ⁽⁵⁾. Unele instrumente de piață pot implica acordarea de ajutor de stat tuturor sau numai unor întreprinderi cărora acestea li se aplică.

⁽²⁾ A se vedea Planul de acțiune privind ajutorul de stat, alineatul (10).

⁽³⁾ JO L 242, 10.9.2002, p. 1.

⁽⁴⁾ Prioritățile constau în: schimbările climatice, natura și biodiversitatea, mediul și sănătatea, resursele naturale și deșeurile. Sănătatea nu face obiectul prezentelor orientări.

⁽⁵⁾ Referitor la acestea din urmă, a se vedea Cartea verde privind instrumentele de piață utilizate în scopuri aferente politicii de mediu și altor politici conexe, 28 martie 2007, COM(2007) 140 final.

⁽¹⁾ COM(2005) 107 final.

(9) Cu toate că în prezent există limite în ceea ce privește aplicarea PPP, această deficiență de reglementare nu ar trebui să împiedice statele membre nici să impună cerințe de protecție a mediului care să depășească cerințele comunitare și nici să reducă la maxim externalitățile negative.

(10) Pentru a spori nivelul de protecție a mediului, statele membre pot opta să utilizeze ajutorul de stat pentru a crea stimulente la nivel individual (la nivelul întreprinderii) în vederea atingerii unui nivel mai ridicat de protecție a mediului decât cel cerut de standardele comunitare sau în vederea sporirii protecției mediului în absența unor standarde comunitare. De asemenea, acestea pot să stabilească standarde naționale sau taxe de mediu la un nivel mai ridicat decât cel cerut de legislația comunitară sau să utilizeze taxele de mediu pentru punerea în aplicare unilaterală a PPP în absența legislației comunitare.

(11) Comisia consideră necesară revizuirea orientărilor privind ajutorul de stat pentru protecția mediului pentru a îndeplini obiectivele stabilite în Planul de acțiune privind ajutorul de stat, în special pentru a asigura un ajutor mai bine direcționat, o analiză economică îmbunătățită și proceduri mai eficiente. În plus, Comisia consideră necesar să se țină seama de evoluțiile din domeniul politicii de mediu și al tehnologiilor de mediu și să adapteze normele în lumina experienței acumulate.

(12) Comisia va aplica prezentele orientări în evaluarea ajutorului de mediu, sporind, prin aceasta, certitudinea juridică și transparența procesului de luare a deciziilor. Ajutorul pentru protecția mediului se justifică, în principal, în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE. Prezentele Orientări înlocuiesc Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului ⁽⁶⁾ care au intrat în vigoare în 2001.

(13) Sunt stabilite orientări pentru două tipuri de evaluări: o evaluare standard pentru măsurile care implică ajutor sub un anumit prag sau pentru ajutorul acordat instalațiilor cu o capacitate de producție sub un anumit nivel (capitolul 3) și o evaluare detaliată pentru măsurile care implică ajutor peste acel prag sau ajutorul acordat instalațiilor cu o capacitate de producție peste acel nivel, precum și pentru ajutorul acordat noilor instalații producătoare de energie regenerabilă, calculat pe baza costurilor externe evitate (capitolul 5).

(14) Prezentele Orientări se vor aplica tuturor măsurilor notificate Comisiei (fie din cauză că măsura nu este reglementată printr-un regulament de exceptare pe categorii (denumit în continuare „REC”), fie pentru că un REC impune obligația de a notifica ajutorul în mod individual sau pentru că statul membru în cauză decide să notifice o măsură care, în principiu, putea fi exceptată în temeiul unui REC), precum și în evaluarea oricărui ajutor care nu a fost notificat după publicarea prezentelor Orientări.

1.3. Testul comparativ și aplicarea acestuia la ajutorul pentru protecția mediului

1.3.1. *Planul de acțiune privind ajutorul de stat: un ajutor mai redus și mai bine direcționat, test comparativ pentru evaluarea ajutorului*

(15) În Planul de acțiune pentru ajutorul de stat, Comisia a anunțat că „pentru o contribuție optimă la relansarea Strategiei de la Lisabona pentru creștere economică și ocuparea forței de muncă, în cazurile relevante, Comisia își va consolida abordarea economică privind analiza ajutorului de stat. Abordarea economică reprezintă un instrument pentru o mai bună focalizare a anumitor ajutoare de stat și o direcționare a acestora către obiectivele strategiei relansate de la Lisabona”.

(16) Atunci când evaluează dacă o măsură de ajutor poate fi considerată compatibilă cu piața comună, Comisia compară impactul pozitiv al măsurii de ajutor luate pentru atingerea unui obiectiv de interes comun cu efectele secundare potențial negative, precum denaturarea comerțului și a concurenței. Planul de acțiune privind ajutorul de stat, pe baza practicii existente, a oficializat acest exercițiu de comparare sub denumirea de „test comparativ” ⁽⁷⁾. Testul funcționează în trei etape: primele două etape fac trimitere la efectele pozitive ale ajutorului de stat, iar a treia la efectele negative și comparația efectelor pozitive și negative. Structura testului comparativ este următoarea:

- 1) Prin măsura de ajutor se urmărește un obiectiv de interes comun bine definit? (de exemplu: creșterea economică, ocuparea forței de muncă, coeziunea, mediul, securitatea energetică). În contextul acestor Orientări, obiectivul relevant de interes comun este protecția mediului.
- 2) Este ajutorul de stat bine conceput pentru a realiza obiectivul de interes comun, adică ajutorul își propune remedierea disfuncționalității de piață sau un alt obiectiv?
 - a) Ajutorul de stat este un instrument corespunzător de politică?
 - b) Există un efect stimulat, aceasta însemnând că ajutorul de stat determină o modificare a comportamentului întreprinderilor?
 - c) Ajutorul de stat este proporțional, și anume s-ar putea obține aceeași schimbare de comportament cu un ajutor redus?
- 3) Denaturările concurenței și efectul asupra comerțului sunt limitate, astfel încât bilanțul general să fie pozitiv?

⁽⁶⁾ JO C 37, 3.2.2001, p. 3.

⁽⁷⁾ A se vedea Planul de acțiune privind ajutorul de stat, punctele (11) și (20), detaliate în Comunicarea privind inovarea (COM(2005) 436 final, 21.9.2005).

- (17) Testul comparativ se aplică întocmirii normelor privind ajutorul de stat, precum și evaluării cazurilor.

1.3.2. *Obiectivul de interes comun abordat de Orientări*

- (18) Articolul 2 prima liniuță din Tratatul privind Uniunea Europeană prevede că dezvoltarea durabilă este unul din obiectivele Uniunii Europene. Acesta ar trebui să se bazeze pe prosperitate economică, coeziune socială și un nivel înalt de protecție a mediului. Prin urmare, promovarea protecției mediului este un obiectiv de interes comun important. Pe lângă aceasta, articolul 6 din Tratatul CE menționează necesitatea integrării protecției mediului în toate politicile comunitare, iar articolul 174 alineatul (2) din Tratatul CE statuează faptul că politica de mediu trebuie să se bazeze pe principiile precauției, prevenirii, rectificării poluării ⁽⁸⁾ la sursă și „poluatorul plătește”.

- (19) Prezentele Orientări stabilesc condițiile de autorizare a acordării ajutorului de stat în vederea remedierii acelor disfuncționalități de piață care duc la o protejare insuficientă a mediului.

- (20) Cea mai des întâlnită situație de disfuncționalitate de piață în domeniul protecției mediului se referă la externalitățile negative. Întreprinderile care acționează în propriul lor interes nu sunt încurajate să ia în considerare externalitățile determinate de producție, nici atunci când decid să utilizeze o anumită tehnologie de producție, nici atunci când decid nivelul acesteia. Cu alte cuvinte, costurile de producție care sunt suportate de întreprinderi sunt inferioare celor suportate de societate. De aceea, întreprinderile nu sunt motivate să-și reducă nivelul poluării sau să adopte măsuri individuale de protecție a mediului.

- (21) Guvernele confruntate cu această disfuncționalitate de piață tind să folosească reglementarea pentru a se asigura că externalitățile negative determinate de producție sunt justificate. Prin introducerea standardelor, a taxelor, a instrumentelor economice și a altor forme de reglementare, întreprinderile care produc poluare trebuie să plătească costul pentru societate al poluării în conformitate cu principiul PPP. Internalizarea acestor externalități negative va mări, în consecință, costurile private suportate de acele întreprinderi, afectându-le astfel negativ venitul. Mai mult decât atât, întrucât generarea de poluare este răspândită inegal între industrii și întreprinderi, costurile oricărei reglementări care protejează mediul tind să fie diferențiate

nu numai între întreprinderi, ci și între statele membre. În plus, statele membre pot aprecia în mod diferit necesitatea introducerii unor obiective de mediu înalte.

- (22) În lipsa unor standarde comunitare și a unor instrumente de piață care să reflecte pe deplin nivelul PPP (deficiență de reglementare), statele membre pot decide astfel în mod unilateral să urmărească un nivel mai ridicat al protecției mediului. La rândul său, acest lucru poate determina costuri suplimentare pentru întreprinderile care își desfășoară activitatea pe teritoriul lor. Din acest motiv, pe lângă reglementare, statele membre pot utiliza ajutorul de stat ca măsură pozitivă de stimulare pentru a se obține niveluri mai ridicate de protecție a mediului. Statele membre pot realiza aceasta în două moduri:

— **măsuri pozitive individuale de stimulare pentru reducerea poluării și a altor impacturi negative asupra mediului:** În primul rând, statele membre pot crea stimulente pozitive la nivel individual (la nivelul întreprinderii) pentru a depăși standardele comunitare. În acest caz, beneficiarul ajutorului reduce poluarea deoarece primește ajutor pentru a-și schimba comportamentul, și nu pentru că trebuie să suporte costurile acestei poluări. În acest caz, obiectivul ajutorului de stat este de a rezolva în mod direct disfuncționalitatea de piață determinată de efectele negative ale poluării.

— **măsuri pozitive de stimulare pentru introducerea unei reglementări naționale în materie de mediu care să depășească standardele comunitare:** În al doilea rând, statele membre pot impune reglementări naționale care să depășească standardele comunitare. Totuși, aceasta ar putea duce la costuri suplimentare pentru anumite întreprinderi, afectând astfel condițiile competitive ale acestora. În plus, este posibil ca astfel de costuri să nu reprezinte o sarcină egală pentru toate întreprinderile, având în vedere mărimea, poziția pe piață, tehnologia și alte aspecte specifice acestora. În acest caz, ajutorul de stat poate fi necesar, pentru a ușura sarcina celor mai afectate întreprinderi și, prin aceasta, ar putea permite statelor membre să adopte reglementări naționale de mediu mai stricte decât standardele comunitare.

1.3.3. *Instrumentul corespunzător*

- (23) Unul din rolurile intervenției guvernamentale este acela de a asigura o protecție adecvată a mediului. Reglementarea și instrumentele de piață sunt cele mai importante instrumente pentru realizarea obiectivelor de mediu. Instrumentele flexibile, precum aplicarea din proprie inițiativă a ecotichetelor, și răspândirea tehnologiilor ecologice pot, de asemenea, să joace un rol important. Cu toate acestea, chiar dacă găsirea combinației optime de instrumente de politici poate fi complicată, existența unor disfuncționalități de piață sau a unor obiective politice nu justifică în mod automat utilizarea ajutorului de stat.

⁽⁸⁾ Aceasta poate include activități cum ar fi emisia de poluanți chimici în mediu sau, de exemplu, care modifică fizic mediul acvatic, cauzând astfel perturbări ale ecosistemelor sau activități care au impact negativ asupra stării resurselor de apă.

(24) În conformitate cu PPP, poluatorul ar trebui să plătească toate costurile poluării sale, inclusiv costurile indirecte suportate de societate. În acest scop, reglementarea de mediu poate fi un instrument util pentru a spori sarcinile poluatorului. Respectarea PPP asigură, teoretic, faptul că se va rectifica disfuncționalitatea de piață determinată de externalitățile negative. În consecință, în cazul în care PPP ar fi pus în aplicare integral, nu ar fi necesară o intervenție guvernamentală suplimentară pentru a asigura un rezultat eficient pe piață. PPP rămâne principala normă, iar ajutorul de stat reprezintă, de fapt, o a doua opțiune. Utilizarea ajutorului de stat în contextul PPP ar scuti poluatorul de sarcina de a plăti costul poluării sale. Prin urmare, este posibil ca ajutorul de stat să nu fie un instrument potrivit în asemenea cazuri.

(25) Cu toate acestea, datorită în special punerii incomplete în aplicare a PPP, nivelul actual de protecție a mediului este adesea considerat nesatisfăcător din următoarele motive:

a) în primul rând, nu se poate stabili cu ușurință costul exact al poluării. Este complicat, din punct de vedere tehnic, să se calculeze costurile suplimentare pentru societate pentru toate tipurile de producție, și uneori poate fi ineficient să se ia în considerare faptul că producătorii au niveluri diferite de poluare, în cazul în care costurile administrative aferente acestui exercițiu sunt foarte ridicate. Diferite sensibilități privind modificarea prețurilor la consum (elasticitatea prețului) joacă, de asemenea, un rol. Mai mult decât atât, evaluarea costului poluării poate diferi între indivizi și societăți, în funcție de alegerile societății în ceea ce privește, de exemplu, efectul politicilor actuale asupra generațiilor viitoare. În plus, unele costuri sunt greu de exprimat fără o oarecare incertitudine în termeni financiari, ca de exemplu speranța de viață mai scăzută sau daune aduse mediului. Prin urmare, la calcularea costurilor poluării va exista întotdeauna un grad de nesiguranță.

b) în al doilea rând, creșterea prea abruptă a prețului la o serie de produse (industriale) pentru a internaliza costul poluării poate să acționeze ca un șoc extern și să creeze perturbări în economie. Prin urmare, guvernele ar putea considera că este de preferat să se progreseze cu moderație către includerea prețului total al poluării în anumite procese de producție.

(26) În contextul unui nivel nesatisfăcător al protecției mediului, deși nu rezolvă toate problemele menționate anterior, ajutorul de stat poate să furnizeze stimulente pozitive pentru ca întreprinderile să realizeze activități sau investiții care nu sunt obligatorii și care, altfel, nu ar fi realizate de către întreprinderi, care au ca obiectiv realizarea de profit. În plus, ajutorul de stat poate fi un instrument potrivit care să

permită statelor membre să adopte reglementări naționale de mediu care merg mai departe de standardele comunitare, prin reducerea sarcinilor pentru întreprinderile cele mai afectate de astfel de reglementări și făcând astfel posibile reglementările respective.

1.3.4. Efectul stimulat și necesitatea ajutorului

(27) Ajutorul de stat pentru protecția mediului trebuie să aibă ca rezultat schimbarea comportamentului destinatarului astfel încât nivelul protecției mediului să fie mai ridicat decât în cazul în care nu s-ar fi acordat ajutorul. Cu toate acestea, investițiile care măresc nivelul de protecție a mediului pot, în același timp, să mărească veniturile ⁽⁹⁾ și/sau să diminueze costurile ⁽¹⁰⁾, fiind, astfel, în sine interesante din punct de vedere economic. În consecință, este necesar să se verifice că investiția respectivă nu s-ar fi realizat în lipsa unui ajutor de stat.

(28) Obiectivul este să se asigure că întreprinderile nu s-ar angaja, fără ajutor, în aceeași activitate ca efect al beneficiilor sale intrinsece. Efectul stimulat se identifică prin analiza contrafactuală, comparându-se nivelurile activității vizate, obținute cu și fără ajutor. Identificarea corectă a scenariului contrafactual este un element-cheie pentru a stabili dacă ajutorul de stat are sau nu efect stimulat. De asemenea, acest lucru este esențial pentru calculul investiției suplimentare sau al costurilor de producție suportate în vederea atingerii nivelului mai ridicat de protecție a mediului.

(29) Este posibil să fie necesară efectuarea de investiții pentru a îndeplini standardele comunitare obligatorii. Întrucât întreprinderea ar trebui oricum să îndeplinească aceste standarde, nu se justifică ajutorul de stat destinat respectării standardelor comunitare obligatorii, deja în vigoare.

1.3.5. Proportionalitatea ajutorului

(30) Ajutorul este considerat proporțional numai în cazul în care același rezultat nu putea fi obținut cu un ajutor mai redus. Pe lângă aceasta, proportionalitatea poate fi legată, de asemenea, de gradul de selectivitate al unei măsuri.

(31) În special, valoarea ajutorului trebuie limitată la minimul necesar pentru a realiza protecția mediului vizată. Prin urmare, costurile eligibile pentru ajutorul pentru investiții se bazează pe noțiunea de cost (net) suplimentar necesar pentru îndeplinirea obiectivelor de mediu. Acest concept implică faptul că, pentru determinarea nivelului de ajutor care poate fi acordat, toate avantajele economice de care beneficiază întreprinderea în urma investiției trebuie, în principiu, să se scadă din costurile suplimentare de investiții.

⁽⁹⁾ O producție mai ecologică poate avea drept rezultat, de exemplu, mai multe posibilități de reciclare a deșeurilor, generând astfel venituri suplimentare. De asemenea, s-ar putea mări prețul sau volumul vânzărilor de produse care sunt percepute ca fiind într-o mai mare măsură ecologice și, în consecință, mai atractive pentru consumatori.

⁽¹⁰⁾ O producție mai ecologică poate avea drept rezultat, în special, un consum redus de energie și de materii prime.

(32) Cu toate acestea, este greu să se țină seama pe deplin de toate avantajele economice pe care o investiție suplimentară i le va aduce unei întreprinderi. De exemplu, în conformitate cu metodologia de calculare a costurilor eligibile stabilită la punctele 80-84, nu se ține seama de beneficiile de funcționare după o anumită perioadă inițială din momentul realizării investiției. În mod similar, anumite tipuri de beneficii care nu sunt întotdeauna ușor cuantificabile – cum ar fi „imaginea ecologică” consolidată de o investiție de mediu – nu sunt luate în considerare în acest context. În consecință, pentru ca ajutorul să fie proporțional, Comisia consideră că valoarea ajutorului trebuie să fie, în mod normal, inferioară costurilor de investiții eligibile, conform Anexei. Valoarea ajutorului se poate ridica la 100 % din costurile de investiție eligibile numai în cazurile în care ajutorul de investiție se acordă în cadrul unei reale proceduri concurențiale de cerere de oferte, pe baza unor criterii clare, transparente și nediscriminatorii – care să garanteze în mod real că ajutorul este limitat la minimum necesar pentru obținerea de avantaje pentru mediu. Motivul este că, în astfel de condiții, se poate presupune că ofertele respective reflectă toate avantajele posibile care pot decurge din investiția suplimentară.

(33) În plus, pentru anumite măsuri, nu se poate calcula valoarea ajutorului pe baza costurilor suplimentare; este cazul ajutorului sub formă de exceptări de la taxele de mediu sau sub formă de reduceri ale acestora și al ajutorului sub formă de scheme de comercializare a certificatelor. În aceste cazuri, proporționalitatea trebuie asigurată prin intermediul condițiilor și al criteriilor de acordare a scutirilor și reducerilor, care să garanteze că beneficiarul nu primește avantaje excesive și că selectivitatea măsurii este limitată strict la minimum.

(34) Adeseori, costul realizării protecției mediului este mai ridicat pentru întreprinderile mici și mijlocii în termeni relativi în raport cu dimensiunea activității lor. În plus, capacitatea întreprinderilor mici și mijlocii de a suporta astfel de costuri este limitată adesea de imperfecțiunile pieței de capital. Din acest motiv și având în vedere riscul scăzut de denaturări serioase ale concurenței în cazul în care beneficiarul este o întreprindere mică sau mijlocie, poate fi justificată o bonificare pentru astfel de întreprinderi pentru anumite tipuri de ajutor.

(35) Pe lângă aceasta, statele membre sunt încurajate să asigure rentabilitatea în realizarea beneficiilor ecologice, de exemplu să aleagă măsurile pentru care costurile externe evitate sunt semnificative în raport cu valoarea ajutorului. Cu toate acestea, întrucât nu există o legătură directă între costurile externe evitate și costurile suportate de întreprindere, costurile externe evitate pot fi utilizate ca bază pentru a determina valorile ajutorului de stat numai în cazuri excepționale. În mod normal, pentru a asigura un stimul corespunzător pentru ca întreprinderea să își schimbe comportamentul, valoarea ajutorului trebuie legată direct de costul suportat de întreprindere.

1.3.6. *Efectele negative ale ajutorului de mediu trebuie limitate, astfel încât bilanțul general să fie pozitiv*

(36) În cazul în care măsurile privind ajutorul de stat pentru mediu sunt bine direcționate pentru a contrabalansa numai

costurile suplimentare reale legate de un nivel mai ridicat al protecției mediului, riscul ca ajutorul să denatureze în mod nejustificat concurența este, în mod normal, mai degrabă limitat. În consecință, este crucial ca măsurile privind ajutorul de stat pentru mediu să fie bine direcționate. În cazurile în care ajutorul nu este necesar sau proporțional pentru a îndeplini obiectivul urmărit, acesta va dăuna concurenței. Aceasta se poate întâmpla, în special, în cazul în care ajutorul conduce:

- a) la menținerea solvabilității întreprinderilor ineficiente;
- b) la denaturarea stimulentei dinamice/efectul de evicțiune („crowding out”);
- c) la crearea puterii de piață sau la practici de excludere;
- d) la schimbarea artificială a fluxurilor comerciale sau a localizării producției.

(37) În unele cazuri, măsura are rolul de a interveni în funcționarea pieței pentru a sprijini, în beneficiul global al mediului, anumite producții ecologice în detrimentul altora, mai poluante. În urma adoptării acestor măsuri, producătorii produselor ecologice în cauză își vor putea îmbunătăți poziția pe piață în raport cu concurenții care propun produse mai puțin ecologice. În astfel de cazuri, Comisia va ține seama de efectul global de mediu al măsurii atunci când va analiza impactul negativ al acesteia asupra poziției pe piață și, astfel, asupra profiturilor întreprinderilor care nu beneficiază de ajutor. Cu cât efectul de mediu preconizat al măsurii în cauză este mai scăzut, cu atât este mai importantă verificarea efectului său asupra cotelor de piață și asupra profiturilor produselor concurente.

1.4. **Punerea în aplicare a testului comparativ: prezumții legale și necesitatea unei evaluări mai detaliate**

(38) Fără a aduce atingere articolelor 4-7 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE ⁽¹¹⁾, prezumțiile legale aplicate de Comisie diferă în funcție de tipul de măsură privind ajutorul de stat notificată.

(39) În capitolul 3 din prezentele Orientări, Comisia a identificat o serie de măsuri cu privire la care consideră *a priori* că ajutorul de stat va aborda o disfuncționalitate de piață care împiedică protecția mediului sau va îmbunătăți nivelul protecției mediului. De asemenea, Comisia stabilește o serie de condiții și parametri care urmăresc să asigure că ajutorul de stat are de fapt un efect stimulator, este proporțional și are un impact negativ limitat asupra concurenței și a comerțului. Capitolul 3 conține, așadar, parametri privind activitatea care beneficiază de ajutor, intensitățile ajutorului și condițiile de compatibilitate.

⁽¹¹⁾ JO L 83, 27.3.1999, p. 1. Regulament modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1791/2006 (JO L 363, 20.12.2006, p. 1).

(40) Cu toate acestea, pentru valorile ajutorului care depășesc anumite praguri, precum și pentru anumite situații specifice, este necesar un control suplimentar, din cauza riscurilor mai ridicate de denaturare a concurenței și a comerțului. Controlul suplimentar va consta, în general, într-o analiză suplimentară și mai detaliată a elementelor de fapt care privesc măsura în conformitate cu capitolul 5. Aceste măsuri sunt declarate compatibile în cazul în care testul comparativ în temeiul capitolului 5 are ca rezultat o evaluare generală pozitivă. În contextul acestei analize, niciun criteriu de compatibilitate nu se consideră îndeplinit la început. Reducerile și scutirile de taxe de mediu vor intra numai sub incidența evaluării prevăzute la capitolul 4 ⁽¹²⁾.

(41) Ca urmare a acestei evaluări detaliate, Comisia poate aproba ajutorul, îl poate declara incompatibil cu piața comună sau poate lua o decizie privind compatibilitatea, sub rezerva anumitor condiții.

1.5. Motivele măsurilor specifice prevăzute de prezentele Orientări

(42) Comisia a identificat o serie de măsuri pentru care ajutorul de stat poate fi compatibil, în anumite condiții, cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE.

1.5.1. *Ajutorul pentru întreprinderile care depășesc standardele comunitare sau care sporesc nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare*

(43) Acest tip de ajutor furnizează stimulente individuale societăților comerciale pentru a realiza o protecție a mediului mai ridicată. În mod normal, o întreprindere nu este motivată să meargă mai departe de standardele obligatorii în cazul în care costurile pe care o astfel de acțiune le implică depășesc beneficiul pentru întreprindere. În asemenea cazuri, ajutorul de stat poate fi acordat pentru a oferi un stimulent întreprinderilor pentru a ameliora nivelul de protecție a mediului. În conformitate cu obiectivul comunitar de sprijinire a eco-inovării, se poate accepta un tratament mai favorabil pentru proiectele de eco-inovare, care se confruntă cu dubla disfuncționalitate de piață determinată de riscurile mai ridicate ale inovării, alături de aspectul de mediu al proiectului. Astfel, obiectivul ajutorului pentru eco-inovare este de a accelera penetrarea pe piață a inovațiilor ecologice.

1.5.2. *Ajutorul pentru achiziționarea de vehicule de transport noi care depășesc standardele comunitare sau care măresc nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare*

(44) Transportul este răspunzător pentru o mare parte din emisiile totale de gaze cu efect de seră (aproximativ 30 %), precum și de poluarea locală prin praf, particule, NOx și SOx. De aceea, este important să se încurajeze modurile de transport nepoluante, atât în vederea combaterii schimbărilor climatice la nivel mondial, cât și a reducerii poluării locale, în special în orașe. În acest context, este esențial să se încurajeze achiziționarea de vehicule de transport nepoluante (inclusiv nave ecologice).

1.5.3. *Ajutor pentru adaptarea anticipată la viitoarele standarde comunitare*

(45) Prezentele Orientări nu autorizează ca ajutorul să fie acordat întreprinderilor pentru respectarea standardelor comunitare aflate deja în vigoare, întrucât un asemenea ajutor nu ar conduce la un nivel mai ridicat de protecție a mediului. Cu toate acestea, ajutorul de stat poate să asigure o punere în aplicare semnificativ mai rapidă a standardelor comunitare nou adoptate care nu sunt încă în vigoare, contribuind astfel la reducerea poluării într-un ritm mai rapid decât s-ar fi întâmplat fără ajutor. În asemenea situații, ajutorul de stat poate, prin urmare, să creeze pentru întreprinderi stimulente individuale menite să contrabalanseze efectele externalităților negative determinate de poluare.

1.5.4. *Ajutorul pentru studii de mediu*

(46) Ajutorul acordat întreprinderilor pentru studii privind investițiile menite să conducă la un nivel de protecție a mediului care să depășească standardele comunitare sau să mărească nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare, precum și pentru studii privind economisirea de energie și producerea de energie regenerabilă abordează disfuncționalitatea de piață determinată de informațiile asimetrice. Adesea, întreprinderile subestimează posibilitățile și avantajele oferite de economisirea de energie și de energia regenerabilă, ceea ce conduce la un nivel al investițiilor insuficient.

1.5.5. *Ajutor pentru economisirea de energie*

(47) Acest tip de ajutor abordează disfuncționalitatea de piață determinată de externalitățile negative prin crearea unor stimulente individuale pentru a atinge obiectivele de mediu pentru economisirea energiei și pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. La nivel comunitar, prin Comunicarea Comisiei către Consiliul european și Parlamentul european – O politică energetică pentru Europa ⁽¹³⁾ a fost stabilit ca obiectiv reducerea cu cel puțin 20 % a emisiilor de gaze cu efect de seră până în 2020, în comparație cu 1990, obiectiv însușit de Consiliul European din 8 și 9 martie 2007. Mai mult decât atât, statele membre sunt obligate să adopte și au ca scop realizarea unui obiectiv indicativ general de economisire de energie la nivel național de 9 % în decurs de nouă ani în conformitate cu Directiva 2006/32/CE din 5 aprilie 2006 a Parlamentului European și a Consiliului privind eficiența energetică la utilizatorii finali și serviciile energetice și de abrogare a Directivei 93/76/CEE a Consiliului ⁽¹⁴⁾. Ajutorul de stat poate fi indicat în cazul în care investițiile care au ca rezultat economisirea de energie nu sunt obligatorii în temeiul standardelor comunitare aplicabile și în cazul în care nu sunt profitabile, și anume atunci când costul economiei de energie este mai ridicat decât beneficiul economic privat corespunzător. În cazul întreprinderilor mici și mijlocii, poate fi necesară acordarea unui sprijin mai favorabil pentru a se ține seama de faptul că aceste întreprinderi subestimează adesea beneficiile aferente economiei de energie pe termen lung și că, prin urmare, acestea nu investesc suficient în măsuri de economisire a energiei.

⁽¹²⁾ Ajutorul acordat sub formă de ajutor fiscal în conformitate cu capitolul 3 va face obiectul unei evaluări detaliate, în cazul în care sunt depășite plafoanele prevăzute la capitolul 5.

⁽¹³⁾ COM(2007) 1 final.

⁽¹⁴⁾ JO L 114, 27.4.2006, p. 64.

1.5.6. *Ajutor pentru surse regenerabile de energie*

(48) Acest tip de ajutor abordează disfuncționalitatea de piață determinată de externalitățile negative prin crearea unor stimulente individuale pentru majorarea segmentului surselor de energie regenerabile în producția totală de energie. Utilizarea sporită a surselor de energie regenerabilă este una din prioritățile de mediu comunitare, precum și o prioritate economică și energetică. Se consideră că aceasta va juca un rol important în atingerea obiectivelor pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. La nivel comunitar, prin Comunicarea Comisiei către Consiliul european și Parlamentul european – O politică energetică pentru Europa s-a stabilit obiectivul ca energia regenerabilă să reprezinte 20 % din consumul total de energie la nivelul UE până în 2020. Ajutorul de stat poate fi justificat în cazul în care costul producției de energie regenerabilă este mai ridicat decât costul de producție bazat pe sursele mai puțin ecologice și în cazul în care nu există un standard comunitar obligatoriu pentru întreprinderile individuale privind segmentul de energie din surse regenerabile. Costul ridicat al producției anumitor tipuri de energie regenerabilă nu permite întreprinderilor să aplice prețuri concurențiale pe piață, creând astfel un obstacol pentru accesul pe piață pentru energia regenerabilă. Cu toate acestea, datorită evoluțiilor tehnologice în domeniul energiei regenerabile și creșterea treptată a nivelului de internalizare a externalităților de mediu (rezultând, de exemplu, din Directiva 2008/1/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 ianuarie 2008 privind prevenirea și controlul integrat al poluării ⁽¹⁵⁾), legislația privind calitatea aerului și sistemul de comercializare a cotelor de emisii), diferența de cost a indicat o tendință descendentă în ultimii ani, reducând astfel necesitatea ajutorului.

(49) Pe lângă aceasta, astfel cum s-a subliniat în Raportul privind situația biocombustibililor ⁽¹⁶⁾, promovarea biocombustibililor ar trebui să aducă beneficii atât siguranței aprovizionării, cât și politiciii privind schimbările climatice, într-un mod durabil. Prin urmare, ajutorul de stat poate constitui un instrument potrivit numai pentru utilizările de surse de energie regenerabile în cazul cărora beneficiul ecologic și durabilitatea sunt evidente. În special, nu vor fi considerați ca eligibili pentru ajutor de stat biocombustibilii care nu îndeplinesc criteriul de durabilitate prevăzut la articolul 15 din propunerea de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile ⁽¹⁷⁾. La elaborarea propriilor sisteme de sprijin, Statele Membre pot încuraja utilizarea de biocombustibili care oferă avantaje suplimentare – inclusiv datorate diversității oferite de biocombustibilii obținuți din deșeuri, reziduuri, material celulozic și ligno-celulozic – luând în considerare în mod corespunzător, pe de o parte,

diferitele costuri aferente producerii de energie din biocombustibili tradiționali și, pe de altă parte, a acestor biocombustibili care oferă avantaje suplimentare.

(50) În ceea ce privește instalațiile hidroelectrice, trebuie amintit că impactul acestora asupra mediului poate fi de două tipuri. Acestea au cu siguranță un potențial în materie de emisii scăzute de gaz cu efect de seră. În consecință, ele pot juca un rol important în paleta energetică generală. Pe de altă parte, aceste instalații pot, pe de altă parte, să aibă un impact negativ, de exemplu asupra sistemelor acvatice și a biodiversității ⁽¹⁸⁾.

1.5.7. *Ajutor pentru cogenerare și ajutor pentru încălzirea urbană (IU)*

(51) Acest tip de ajutor abordează disfuncționalitatea de piață determinată de externalitățile negative prin crearea unor stimulente individuale pentru a atinge obiectivele de mediu în domeniul economiilor de energie. Producerea combinată de căldură și electricitate (denumită în continuare „PCCE”) este cel mai eficient mod de a produce simultan energie electrică și termică. Prin producerea de energie electrică și termică în același timp, se irosește mai puțină energie în producție. Strategia comunitară prezentată în strategia Comisiei din 1997 referitoare la cogenerare stabilește un obiectiv indicativ general de dublare a segmentului producției de energie electrică provenind din cogenerare, până la 18 % până în 2010. Ulterior, importanța PCCE pentru strategia energetică a UE a fost subliniată prin adoptarea Directivei 2004/8/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 februarie 2004 privind promovarea cogenerării pe baza cererii de energie termică utilă pe piața internă a energiei și de modificare a Directivei 92/42/CEE ⁽¹⁹⁾ și într-un capitol despre cogenerare din Planul de acțiune privind eficiența energetică: realizarea potențialului ⁽²⁰⁾. Ultimul dintre aceste documente se referă, de asemenea, la potențialul pe care îl reprezintă căldura reziduală, provenind, de exemplu, din industrie sau utilități, pentru aplicații utile, precum încălzirea urbană (denumită în continuare „IU”). De asemenea, IU poate fi mai eficientă din punct de vedere energetic decât încălzirea individuală și poate ameliora în mod semnificativ calitatea aerului urban. Prin urmare, se poate acorda ajutor de stat pentru a oferi stimulente în vederea atingerii obiectivelor de mediu, cu condiția ca IU să fie mai puțin poluantă și mai eficientă din punct de vedere energetic în procesul de generare și în distribuția energiei, dar mai costisitoare decât încălzirea individuală. Cu toate acestea, ca și în cazul energiilor regenerabile, este de așteptat ca internalizarea progresivă a externalităților din domeniul mediului în costul altor tehnologii să reducă nevoia de ajutor prin realizarea treptată a unei convergențe între aceste costuri și costurile PCCE și IU.

⁽¹⁵⁾ JO L 24, 29.1.2008, p. 8.

⁽¹⁶⁾ COM (2006) 845 final.

⁽¹⁷⁾ COM(2008) 19 final. După adoptarea acestei directive de către Parlamentul European și Consiliul, Comisia va aplica criteriul durabilității menționat în textul final.

⁽¹⁸⁾ Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (JO L 327, 22.12.2000, p. 1). Directivă modificată ultima dată prin Decizia nr. 2455/2001/CE (JO L 331, 15.12.2001, p. 1). În special articolul 4 alineatul (7) prevede criteriile care trebuie îndeplinite pentru a se permite noi modificări ale corpurilor de apă.

⁽¹⁹⁾ JO L 52, 21.2.2004, p. 50.

⁽²⁰⁾ COM(2006) 545 final.

1.5.8. *Ajutor pentru gestionarea deșeurilor*

- (52) Acest tip de ajutor are ca scop oferirea de stimulente individuale pentru realizarea obiectivelor de mediu privind gestionarea deșeurilor ⁽²¹⁾. Al șaselea program de acțiune pentru mediu identifică prevenirea și gestionarea deșeurilor drept una din cele patru priorități de maximă importanță. Obiectivul principal este separarea generării de deșeurilor de activitatea economică, astfel încât creșterea economică a Uniunii Europene să nu conducă la tot mai multe deșeurilor. În acest context, ajutorul de stat poate fi acordat producătorului deșeurilor (în conformitate cu secțiunea 3.1.1), precum și întreprinderilor care gestionează sau reciclează deșeurile create de alte întreprinderi (în conformitate cu secțiunea 3.1.9). Cu toate acestea, trebuie să se asigure efectele pozitive asupra mediului, să nu se eludeze PPP, iar funcționarea normală a piețelor materialelor secundare nu ar trebui să fie denaturată.

1.5.9. *Ajutor pentru depoluarea siturilor contaminate*

- (53) Acest tip de ajutor este destinat să creeze un stimulent individual pentru a contrabalansa efectele externalităților negative, atunci când nu este posibil să se identifice poluatorul și să fie obligat să plătească pentru repararea daunelor aduse mediului. În asemenea cazuri, ajutorul de stat poate fi justificat în cazul în care costul depoluării este mai ridicat decât creșterea rezultată a valorii sitului în cauză.

1.5.10. *Ajutor pentru relocalizarea întreprinderilor*

- (54) Acest tip de ajutor pentru investiții are ca scop crearea unor stimulente individuale pentru a reduce efectele externalităților negative prin relocalizarea întreprinderilor care creează o poluare majoră în zone în care o asemenea poluare va avea un efect mai puțin dăunător, ceea ce va reduce costurile externe. În conformitate cu principiul precauției, prezentele Orientări introduc posibilitatea de acordare a ajutorului pentru relocalizarea unităților cu grad ridicat de risc în conformitate cu Directiva 96/82/CE a Consiliului din 9 decembrie 1996 privind controlul asupra riscului de accidente majore care implică substanțe periculoase ⁽²²⁾ (denumită în continuare „Directiva Seveso II”). Accidentele din trecut au arătat că amplasarea unei unități reglementate de Directiva Seveso este de o importanță crucială atât în ceea ce privește prevenirea accidentelor, cât și limitarea consecințelor acestora asupra oamenilor și a mediului. Prin urmare, ajutorul de stat poate fi justificat în cazul în care relocalizarea are loc din motive de mediu. Pentru a asigura faptul că ajutorul nu este acordat pentru delocalizare în alte scopuri, este necesară o hotărâre administrativă sau judecătorească, emisă de o autoritate publică competentă, sau un acord între autoritatea publică competentă și întreprinderea care se va relocaliza. Costurile eligibile trebuie să țină seama de orice avantaje pe care societatea le poate obține datorită relocalizării.

⁽²¹⁾ Gestionarea deșeurilor include reutilizarea, reciclarea și recuperarea.

⁽²²⁾ JO L 10, 14.1.1997, p. 13. Directivă modificată ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1882/2003 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 284, 31.10.2003, p. 1).

1.5.11. *Ajutorul acordat în cadrul schemelor de comercializare a certificatelor*

- (55) Schemele de comercializare a certificatelor pot implica acordarea de ajutor de stat în diferite moduri, de exemplu atunci când statele membre acordă certificate și cote sub valoarea lor de piață, iar acest fapt este imputabil statelor membre. Acest tip de ajutor poate fi utilizat pentru a viza externalitățile negative prin permiterea introducerii unor instrumente de piață care vizează obiectivele de mediu. În cazul în care numărul total al certificatelor acordate de către statul membru este mai mic decât nevoile globale preconizate ale întreprinderilor, efectul general asupra nivelului de protecție a mediului va fi pozitiv. La nivelul individual al fiecărei întreprinderi, în cazul în care cotele acordate nu acoperă totalitatea necesităților preconizate ale întreprinderii, întreprinderea trebuie fie să își reducă poluarea, contribuind, astfel, la îmbunătățirea nivelului de protecție a mediului, fie să achiziționeze cote suplimentare pe piață, plătind, astfel, o compensație pentru poluarea sa. Pentru a se limita denaturarea concurenței, nu se poate justifica nicio alocare excedentară de cote și trebuie să se prevadă dispoziții pentru evitarea barierelor nejustificate la intrarea pe piață.

- (56) Criteriile prevăzute la punctul 55 reprezintă baza evaluării de către Comisie a situațiilor apărute în cursul perioadei de comercializare care se încheie la 31 decembrie 2012. În ceea ce privește situațiile apărute în cursul perioadei de comercializare ulterioară acestei date, Comisia va evalua măsurile în funcție de necesitatea și de proporționalitatea lor. În cele din urmă, acestea vor contribui cu informații la revizuirea prezentelor Orientări, ținând seama, în special, de noua directivă privind sistemul european de comercializare a cotelor de emisii de CO₂ pentru perioada de comercializare de după 31 decembrie 2012.

1.5.12. *Ajutorul sub formă de reduceri sau scutiri de taxe de mediu*

- (57) Reducerile sau scutirile de taxe de mediu privind anumite sectoare sau categorii de întreprinderi pot face posibilă adoptarea unor taxe mai ridicate pentru alte întreprinderi, având astfel ca rezultat o îmbunătățire globală a internalizării costurilor, precum și crearea de noi stimulente pentru sporirea nivelului de protecție a mediului. Prin urmare, acest tip de ajutor poate fi necesar pentru a viza indirect externalitățile negative prin facilitarea introducerii sau menținerii unor taxe de mediu la nivel național relativ ridicate. Pentru ca ajutorul să fie compatibil, trebuie să se demonstreze că scutirile și reducerile sunt necesare pentru toate categoriile de beneficiari propuse și că volumul lor este proporțional. Se presupune că acest lucru este valabil în cazul în care beneficiarii plătesc o taxă cel puțin egală cu nivelul minim comunitar fixat prin directiva aplicabilă, dacă este cazul. În caz contrar, necesitatea va depinde de măsura în care taxele naționale vor afecta costurile de producție, precum și de posibilitatea de a repercuta taxa respectivă asupra consumatorilor și a reduce marjele de profit. Proporționalitatea va depinde de măsura în care beneficiarii își pot reduce în continuare consumul sau emisiile, pot plăti o parte din taxa națională sau încheia acorduri de mediu pentru reducerea poluării ⁽²³⁾.

⁽²³⁾ Comisia poate reevalua abordarea pentru acest tip de ajutor odată cu revizuirea Directivei 2003/96/CE.

2. DOMENIUL DE APLICARE ȘI DEFINIȚII

2.1. Domeniul de aplicare al Orientărilor

- (58) Prezentele Orientări se aplică ajutorului de stat pentru protecția mediului. Acestea se aplică în conformitate cu alte politici comunitare privind ajutorul de stat, cu alte dispoziții ale Tratatului de instituire a Comunității Europene și ale Tratatului privind Uniunea Europeană și cu legislația adoptată în temeiul tratatelor în cauză.
- (59) Prezentele Orientări se aplică ajutorului ⁽²⁴⁾ pentru susținerea protecției mediului în toate sectoarele reglementate de Tratatul CE. Acestea se aplică, de asemenea, sectoarelor supuse normelor comunitare specifice privind ajutorul de stat (prelucrarea oțelului, construcțiile navale, autovehiculele, fibrele sintetice, transportul, cărbunele, agricultura și pescuitul), cu condiția ca aceste norme specifice să nu conțină dispoziții contrare.
- (60) Nu intră sub incidența prezentelor Orientări nici proiectarea și fabricarea de produse, mașini sau de mijloace de transport ecologice menite să funcționeze utilizând mai puține resurse naturale, nici măsurile adoptate în uzine sau alte unități de producție cu scopul ameliorării siguranței sau a igienei.
- (61) Pentru agricultură și pescuit, prezentele Orientări se aplică ajutorului pentru protecția mediului pentru întreprinderile active în prelucrarea și comercializarea produselor. Pentru întreprinderile active în prelucrarea și comercializarea produselor pescărești, în cazul în care ajutorul se referă la cheltuieli eligibile în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1198/2006 al Consiliului din 27 iulie 2006 privind Fondul European pentru Pescuit ⁽²⁵⁾, cota maximă permisă a ajutorului este valoarea cea mai ridicată dintre cota prevăzută în prezentele orientări și cea prevăzută în regulamentul menționat anterior. În domeniul producției agricole primare, prezentele orientări se aplică numai măsurilor care nu sunt deja reglementate de Orientările comunitare privind ajutoarele de stat în sectorul agricol și forestier 2007-2013 ⁽²⁶⁾, iar în domeniul producției primare în sectorul pescuitului și acvaculturii, acestea se aplică numai în cazurile în care nu există dispoziții specifice referitoare la ajutorul de mediu.
- (62) Finanțarea măsurilor de protecție a mediului referitoare la infrastructurile de transport aerian, rutier, feroviar, pe căi navigabile interioare și maritim, inclusiv orice proiect de interes comun, astfel cum a fost identificat în Decizia nr. 1692/96/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 iulie 1996 privind orientările comunitare pentru dezvoltarea rețelei transeuropene de transport ⁽²⁷⁾, nu este reglementată de prezentele Orientări.
- (63) Ajutorul de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare în domeniul mediului este supus normelor stabilite în Cadrul comunitar pentru ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare ⁽²⁸⁾. Cu toate acestea, stadiul de răspândire pe piață a ecoinovării (achiziționarea unui produs de eco-inovare) este reglementat de prezentele orientări.
- (64) Caracteristicile ajutorului pentru activități de formare în domeniul mediului nu justifică norme distincte de cele referitoare la activitățile de formare în general și, prin urmare, Comisia va examina un astfel de ajutor în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 68/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE la ajutoarele pentru formare ⁽²⁹⁾.
- (65) Serviciile de consultanță au un rol important în sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii pentru a realiza progrese în domeniul protecției mediului. În special, acestea pot fi folosite pentru a efectua audituri de mediu sau pentru a evalua beneficiile economice pe care o investiție ecologică le poate aduce unei întreprinderi și, astfel, pentru a oferi un stimulente acelor întreprinderi pentru a realiza investițiile care contribuie la protecția mediului. Se poate acorda ajutor IMM-urilor pentru servicii de consultanță în domeniul mediului în temeiul Regulamentului (CE) nr. 70/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în domeniul ajutoarelor de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii ⁽³⁰⁾.
- (66) Prezentele Orientări nu sunt aplicabile costurilor irecuperabile, astfel cum au fost definite în Comunicarea Comisiei privind metodologia de analizare a ajutorului de stat în raport cu costurile irecuperabile ⁽³¹⁾.
- (67) În plus, în măsura în care dispozițiile referitoare la economisirea de energie prevăzute în secțiunea 3.1.5 nu sunt aplicabile, prezentele Orientări nu se aplică ajutoarelor de stat pentru investiții în infrastructură legate de încălzirea urbană, care vor fi evaluate în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE.
- (68) În unele state membre, companiile pot fi supuse taxelor de mediu și, în același timp, pot participa la scheme de comercializare a certificatelor. Comisia nu a acumulat încă suficientă experiență în ceea ce privește evaluarea compatibilității reducerilor de taxe de mediu în astfel de situații. Prin urmare, Comisia nu poate încă oferi orientări generale pe această temă. În schimb, în măsura în care aceste cazuri constituie ajutor de stat în înțelesul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, evaluarea lor se va realiza în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE.

⁽²⁴⁾ În prezentele orientări nu se discută conceptul de ajutor de stat, care derivă din articolul 87 alineatul (1) din Tratatul CE și din jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene.

⁽²⁵⁾ JO L 223, 15.8.2006, p. 1.

⁽²⁶⁾ JO C 319, 27.12.2006, p. 1.

⁽²⁷⁾ JO L 228, 9.9.1996, p. 1. Decizie modificată ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1791/2006 al Consiliului (JO L 363, 20.12.2006, p. 1).

⁽²⁸⁾ JO C 323, 30.12.2006, p. 1.

⁽²⁹⁾ JO L 10, 13.1.2001, p. 20. Regulament modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1976/2006 (JO L 368, 23.12.2006, p. 85). Noul regulament se va aplica odată cu adoptarea noului regulament de exceptare pe categorii care reglementează ajutorul de formare.

⁽³⁰⁾ JO L 10, 13.1.2001, p. 33. Regulament modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1976/2006. Noul regulament se va aplica odată cu adoptarea noului regulament de exceptare pe categorii care reglementează ajutorul pentru IMM-uri.

⁽³¹⁾ Adoptată de către Comisie la 26 iulie 2001 și comunicată statelor membre prin scrisoarea ref. SG(2001) D/290869, 6 august 2001.

(69) În cele din urmă, anumite mijloace, avute în vedere de statele membre, de sprijinire a centralelor electrice cu combustibil fosil sau a altor instalații industriale echipate cu sisteme de captare a CO₂, cu facilități de transport și de stocare, sau elemente individuale ale lanțului de captare și stocare a carbonului, ar putea constitui ajutor de stat dar, având în vedere lipsa de experiență, este prea devreme să se stabilească orientări referitoare la autorizarea unui astfel de ajutor. Dată fiind importanța strategică a acestei tehnologii pentru Comunitate în termeni de securitate energetică, reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și realizare a obiectivului, stabilit pe termen lung, de a limita schimbările climatice la 2 °C peste nivelurile preindustriale și dat fiind, de asemenea, sprijinul declarat al Comisiei pentru construirea de centrale demonstrative la scară industrială până în 2015, cu condiția ca acestea să fie sigure pentru mediu și să contribuie la protecția mediului, Comisia va avea o atitudine generală pozitivă față de ajutoarele de stat pentru astfel de proiecte ⁽³²⁾. Proiectele ar putea fi evaluate în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE sau pot fi eligibile ca proiecte importante de interes european comun, în conformitate cu condițiile prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (b) din Tratat și la punctul 147 din prezentele Orientări.

2.2. Definiții

(70) În înțelesul prezentelor Orientări, următoarele definiții sunt aplicabile:

- 1) *protecția mediului* înseamnă orice acțiune destinată să remedieze sau să prevină prejudiciile aduse mediului fizic sau resurselor naturale de către activitățile unui beneficiar, să reducă riscul unor asemenea prejudicii sau să conducă la o utilizare mai eficientă a resurselor naturale, inclusiv măsurile de economisire a energiei și utilizarea surselor de energie regenerabile ⁽³³⁾;
- 2) *măsuri privind economisirea energiei* înseamnă orice acțiune care permite întreprinderilor să reducă cantitatea de energie utilizată în special în ciclul lor de producție;
- 3) *standard comunitar* înseamnă:
 - i) un standard comunitar obligatoriu care stabilește nivelurile care trebuie atinse în materie de mediu de către întreprinderile individuale ⁽³⁴⁾, sau
 - ii) obligația în temeiul Directivei 2008/1/CE de a utiliza cele mai bune tehnici disponibile, astfel cum au fost stabilite în cele mai recente informații pertinente publicate de către Comisie în temeiul articolului 17 alineatul (2) din respectiva directivă;

⁽³²⁾ A se vedea Propunerea Comisiei de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind stocarea geologică a dioxidului de carbon COM(2008) 18 final.

⁽³³⁾ A se vedea în special al șaselea Program de acțiune pentru mediu.

⁽³⁴⁾ În consecință, standarde sau obiective stabilite la nivel comunitar care sunt obligatorii din punct de vedere juridic pentru statele membre, însă nu și pentru întreprinderile individuale, nu sunt considerate a fi „standarde comunitare”.

4) *eco-inovare* înseamnă toate formele activităților de inovare care au ca rezultat sau urmăresc ameliorarea semnificativă a protecției mediului. Eco-inovarea include noile procese de producție, noile produse sau servicii, precum și noile metode de gestionare și de derulare a activităților economice, a căror utilizare și punere în aplicare este de natură să prevină sau să reducă substanțial riscurile pentru mediu, poluarea și alte impacturi negative ale utilizării resurselor, pe parcursul întregului ciclu de desfășurare al activităților conexe.

Nu se consideră inovații următoarele:

- i) schimbările sau îmbunătățirile nesemnificative,
 - ii) o creștere a producției sau a capacității serviciilor prin adăugarea de sisteme de fabricație sau logistice care sunt foarte asemănătoare cu cele utilizate deja,
 - iii) schimbări în practicile comerciale, organizarea locului de muncă sau relații externe bazate pe metode organizaționale folosite deja în întreprindere,
 - iv) modificarea strategiei de gestionare,
 - v) concentrări și achiziții,
 - vi) încetarea utilizării unui proces,
 - vii) simpla înlocuire sau mărire a capitalului,
 - viii) schimbări rezultate numai din modificarea prețurilor factorilor, personalizarea producției, schimbările sezoniere normale și alte schimbări ciclice,
 - ix) comercializarea de produse noi sau îmbunătățite semnificativ;
- 5) *surse de energie regenerabilă* înseamnă următoarele surse de energie regenerabilă non-fosile: eoliană, solară, geotermală, a valurilor, maremotrică, instalații hidroelectrice, biomasă, gaz de fermentare a deșeurilor, gazele provenite de la instalațiile de tratare a apelor uzate și biogaz;
- 6) *biomasă* înseamnă partea biodegradabilă a produselor, deșeurilor și reziduurilor din agricultură (inclusiv substanțele vegetale și animale), sectorul forestier și ramurile industriale aferente, precum și partea biodegradabilă a deșeurilor industriale și municipale;
- 7) *biocombustibili* înseamnă combustibil lichid sau gazos pentru transport, produs din biomasă;
- 8) *biocombustibili durabili* înseamnă biocombustibilii care îndeplinesc criteriile de durabilitate ecologică prevăzute la articolul 15 din propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile ⁽³⁵⁾.

⁽³⁵⁾ COM(2008) 19 final. După adoptarea acestei directive de către Parlamentul European și Consiliul, Comisia va aplica criteriile de durabilitate reținute în textul final.

- 9) *energie din surse de energie regenerabilă* înseamnă energia generată de instalații care utilizează exclusiv surse regenerabile de energie, precum și cota, din punct de vedere al valorii calorice, a energiei produse din surse regenerabile de energie în instalații hibride care utilizează și surse de energie convenționale. Aceasta include electricitatea regenerabilă utilizată pentru umplerea sistemelor de stocare, dar exclude electricitatea produsă ca urmare a sistemelor de stocare;
- 10) *cogenerare* înseamnă producerea simultană, în același proces, a energiei termice și a energiei electrice și/sau mecanice;
- 11) *cogenerare cu randament ridicat* înseamnă cogenerarea care îndeplinește criteriile stabilite în anexa III la Directiva 2004/8/CE și care îndeplinește valorile de referință armonizate definite în Decizia 2007/74/CE a Comisiei din 21 decembrie 2006 de stabilire a valorilor armonizate ale randamentului de referință pentru producția separată de electricitate și căldură în conformitate cu Directiva 2004/8/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽³⁶⁾;
- 12) *încălzire urbană* înseamnă furnizarea de energie termică, sub formă de aburi sau apă fierbinte, de la o sursă centrală de producție printr-un sistem de transport și distribuție la mai multe clădiri, în scopul încălzirii;
- 13) *încălzire urbană eficientă din punct de vedere energetic* înseamnă încălzire urbană care, în ceea ce privește componenta generare, fie îndeplinește criteriile de cogenerare cu randament ridicat, fie, în cazul boilerelor care produc numai căldură, îndeplinește cel puțin valorile de referință pentru producerea de energie termică stabilite în Decizia 2007/74/CE;
- 14) *taxă de mediu* înseamnă taxa a cărei bază de impozitare specifică are un efect negativ clar asupra mediului sau care urmărește să taxeze anumite activități, bunuri sau servicii astfel încât costurile de mediu să poată fi incluse în prețul lor și/sau astfel încât producătorii și consumatorii să fie orientați către activități care respectă mai mult mediul;
- 15) *nivelul minim al taxei comunitare* înseamnă nivelul minim de impozitare prevăzut de legislația comunitară. Pentru produsele energetice și pentru electricitate, nivelul taxei comunitare minime corespunde nivelului minim de impozitare prevăzut în anexa I la Directiva 2003/96/CE a Consiliului din 27 octombrie 2003 privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității ⁽³⁷⁾;
- 16) *întreprinderi mici și mijlocii*, (denumite în continuare: „IMM-uri”) *întreprinderi mici și întreprinderi mijlocii* înseamnă întreprinderi în înțelesul Regulamentului (CE) nr. 70/2001 al Comisiei sau al oricărui regulament care îl înlocuiește pe acesta;
- 17) *întreprinderi mari* înseamnă întreprinderi care nu se încadrează în definiția întreprinderilor mici și mijlocii;
- 18) *ajutor* înseamnă orice măsură care îndeplinește criteriile stabilite la articolul 87 alineatul (1) din Tratatul CE;
- 19) *intensitatea ajutorului* înseamnă valoarea brută a ajutorului exprimat ca procentaj din costurile eligibile. Toate cifrele utilizate trebuie luate în considerare înainte de orice scădere a impozitului sau a altei taxe. În cazul în care ajutorul se acordă sub o altă formă decât ce a unei subvenții, valoarea ajutorului trebuie să fie echivalentul-subvenție al ajutorului. Ajutoarele care pot fi plătite în mai multe rate trebuie calculate la valoarea lor în momentul acordării. Rata dobânzii care trebuie utilizată în scopul scontului și pentru calculul valorii ajutorului în formă de credit preferențial trebuie să fie rata de referință aplicabilă în momentul acordării subvenției. Intensitatea ajutorului se calculează pentru fiecare beneficiar;
- 20) *beneficii de funcționare* înseamnă, în scopul calculării costurilor eligibile, în special economiile de costuri și producția auxiliară suplimentară legată direct de investițiile pentru protecția mediului și, dacă este cazul, beneficiile rezultate din alte măsuri adiacente, indiferent că reprezintă sau nu ajutor de stat (ajutoare de funcționare acordate pentru aceleași costuri eligibile, prețul plătit producătorilor pentru electricitate regenerabilă și alte măsuri adiacente). În schimb, nu se consideră că încasările obținute de întreprindere din vânzarea de certificate emise în cadrul sistemului european de comercializare a drepturilor de emisie constituie beneficii de funcționare;
- 21) *costuri de funcționare* înseamnă, în scopul calculării costurilor eligibile, în special costurile de producție suplimentare rezultate din investițiile suplimentare pentru protecția mediului;
- 22) *active corporale* înseamnă, în scopul calculării costurilor eligibile, investițiile în terenuri care sunt strict necesare pentru a îndeplini obiectivele de mediu, investițiile în clădiri, instalații și echipamente destinate să reducă sau să elimine poluarea și alte consecințe negative, precum și investițiile pentru adaptarea metodelor de producție în vederea protejării mediului;
- 23) *active necorporale* înseamnă, în scopul calculării costurilor eligibile, cheltuielile privind transferul de tehnologie prin achiziții de licențe de exploatare sau de cunoștințe tehnice brevetate sau nebrevetate, în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții:

⁽³⁶⁾ JO L 32, 6.2.2007, p. 183.

⁽³⁷⁾ JO L 283, 31.10.2003, p. 51. Directivă modificată ultima dată prin Directiva 2004/75/CE (JO L 157, 30.4.2004, p. 100).

i) activele necorporale în cauză trebuie considerate ca elemente amortizabile de activ,

ii) trebuie achiziționate în condițiile pieței, de la o întreprindere în care achizitorul nu are nicio putere de control direct sau indirect,

iii) trebuie incluse în activele întreprinderii și trebuie să rămână în unitatea destinatarului ajutorului și să fie utilizate acolo pe o perioadă de cel puțin cinci ani. Această condiție nu se aplică în cazul în care activele necorporale sunt depășite din punct de vedere tehnic. În cazul în care sunt vândute în cursul celor cinci ani, profitul obținut din vânzare trebuie scăzut din costurile eligibile și valoarea ajutorului trebuie rambursată parțial sau total, după caz;

24) *internalizarea costurilor* înseamnă principiul conform căruia toate costurile asociate protecției mediului trebuie incluse în costurile de producție ale întreprinderilor poluante;

25) *principiul poluatorul plătește* înseamnă principiul conform căruia poluatorul care cauzează poluarea trebuie să suporte costurile măsurilor care vizează poluarea, cu excepția cazului în care persoana responsabilă de poluare nu poate fi identificată sau nu poate fi ținută răspunzătoare în conformitate cu legislația comunitară sau națională sau nu poate fi făcută să suporte costurile depoluării. În acest caz, poluarea este dauna cauzată de poluator mediului fizic înconjurător sau resurselor naturale, prin prejudicierea directă sau indirectă a mediului sau prin crearea unor condiții care conduc la asemenea daune ⁽³⁸⁾;

26) *poluator* înseamnă persoana care aduce direct sau indirect daune mediului sau care creează condiții care conduc la asemenea daune ⁽³⁹⁾;

27) *sit contaminat* înseamnă sit în care s-a confirmat prezența, cauzată de om, a unor substanțe periculoase la un asemenea nivel încât prezintă un risc semnificativ pentru sănătatea umană sau mediu, având în vedere utilizarea actuală a terenului respectiv sau viitoarea utilizare autorizată a acestuia.

3. COMPATIBILITATEA AJUTORULUI ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 87 ALINEATUL (3) DIN TRATATUL CE

3.1. Compatibilitatea ajutorului în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE

(71) Ajutorul de stat pentru protecția mediului este compatibil cu piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE în cazul în care, pe baza testului comparativ, conduce la activități intensificate de protecție

a mediului fără a afecta condițiile de comerț într-o asemenea măsură încât să fie contrar interesului comun. În acest context, durata sistemelor de ajutor ar trebui să se înscrie în limite de timp rezonabile, fără a aduce atingere posibilității ca un stat membru să renoteifice o măsură după expirarea termenului stabilit prin decizia Comisiei. Statele membre pot aduce în sprijinul notificărilor măsurilor de ajutor evaluări riguroase ale unor măsuri de ajutor similare, anterioare, care demonstrează efectul stimulat al ajutorului.

(72) Măsurile prezentate la punctele 73-146 pot fi considerate compatibile în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE.

3.1.1. *Ajutorul pentru întreprinderile care depășesc standardele comunitare sau care măresc nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare*

(73) Se consideră că ajutoarele de investiții care permit întreprinderilor să depășească standardele comunitare de protecție a mediului sau să sporească nivelul protecției mediului în lipsa standardelor comunitare vor fi considerate compatibile cu piața comună în înțelesul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE cu condiția să se îndeplinească condițiile enunțate la punctele 74-84 și la secțiunea 3.2.

(74) Investițiile care beneficiază de ajutor trebuie să îndeplinească una din următoarele două condiții:

a) investițiile îi permit beneficiarului să sporească nivelul de protecție a mediului care rezultă din activitățile sale, prin depășirea standardelor comunitare aplicabile, indiferent dacă există sau nu standarde naționale obligatorii mai stricte decât cele comunitare, sau

b) investițiile îi permit beneficiarului să sporească nivelul de protecție a mediului care rezultă din activitățile sale, în lipsa standardelor comunitare.

(75) Nu se pot acorda ajutoare în cazul în care îmbunătățirile asigură conformarea întreprinderilor cu standardele comunitare deja adoptate, dar care nu sunt încă în vigoare ⁽⁴⁰⁾.

Intensitatea ajutorului

(76) Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50 % din costul de investiții eligibil în, astfel cum acesta este definit la punctele 80-84.

⁽³⁸⁾ Recomandarea Consiliului din 3 martie 1975 privind alocarea costurilor și acțiunile întreprinse de autoritățile publice în probleme de mediu (JO L 194, 25.7.1975, p. 1).

⁽³⁹⁾ Recomandarea din 3 martie 1975 privind alocarea costurilor și acțiunile întreprinse de autoritățile publice în probleme de mediu.

⁽⁴⁰⁾ Cu toate acestea, ajutorul pentru adaptarea anticipată la viitoare standarde comunitare și pentru achiziționarea de vehicule noi se poate acorda în condițiile prezentate în secțiunile 3.1.3 și 3.1.2.

(77) Valoarea intensității ajutorului se poate ridica la 100 % din costurile de investiții eligibile, astfel cum acestea sunt definite la punctele 80-84, în cazurile în care ajutorul de investiție se acordă în cadrul unei reale proceduri concurențiale de cerere de oferte, pe baza unor criterii clare, transparente și nediscriminatorii – care să garanteze în mod real că ajutorul este limitat la minimum necesar pentru obținerea de avantaje pentru mediu. O asemenea procedură de cerere de oferte trebuie să fie nediscriminatorie și să permită participarea unui număr suficient de întreprinderi. În plus, bugetul aferent procedurii de cerere de oferte trebuie să fie o constrângere obligatorie, în sensul că nu toți participanții pot beneficia de ajutor. În cele din urmă, ajutorul trebuie să se acorde pe baza ofertei inițiale prezentate de ofertant, excluzându-se astfel posibilitatea unor negocieri ulterioare.

(78) În cazul în care investițiile privesc achiziționarea unui activ de eco-inovare sau lansarea unui proiect de eco-inovare, intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale, cu condiția de a fi respectate următoarele condiții:

- a) activul sau proiectul de eco-inovare trebuie să fie nou sau îmbunătățit în mod substanțial în raport cu tehnologia de vârf din sectorul industrial respectiv din Comunitate. Noutatea sa poate fi demonstrată, de exemplu, de statele membre pe baza unei descrieri detaliate a inovării și a condițiilor de piață ale introducerii și difuzării acesteia, comparând-o cu procesele de ultimă oră sau cu tehnicile organizaționale utilizate în general de alte întreprinderi în același sector industrial;
- b) beneficiul preconizat pentru mediu trebuie să fie semnificativ mai mare decât îmbunătățirea rezultată din evoluția generală a nivelului tehnicii în activități comparabile ⁽⁴¹⁾;
- c) natura inovatoare a acestor active sau proiecte implică un grad de risc clar, în termeni tehnologici, de piață sau financiari, care este mai mare decât riscul asociat în general cu produsele sau proiectele neinovatoare comparabile. Acest risc poate fi demonstrat de statul membru, de exemplu, în termeni de: costuri raportate la cifra de afaceri a întreprinderii, timp necesar pentru dezvoltare, câștiguri preconizate în urma eco-inovării raportate la costuri, probabilitatea eșecului.

(79) În cazul în care ajutorul de investiții pentru întreprinderile care depășesc standardele comunitare sau sporesc nivelul de protecție a mediului în lipsa unor astfel de standarde

comunitare se acordă IMM-urilor, intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici, astfel cum se specifică în tabel.

	Intensitatea ajutorului pentru întreprinderile care depășesc standardele comunitare sau sporesc nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare <i>cu excepția eco-inovării</i>	Intensitatea ajutorului pentru întreprinderile care depășesc standardele comunitare sau sporesc nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare <i>în domeniul eco-inovării</i>
Întreprinderi mici	70 %	80 %
Întreprinderi mijlocii	60 %	70 %
Întreprinderi mari	50 %	60 %

Calcularea costurilor eligibile – metodologie

(80) Costurile eligibile trebuie limitate la costurile de investiții suplimentare necesare pentru atingerea unui nivel mai ridicat de protecție a mediului decât cel cerut de standardele comunitare și vor fi calculate în două etape. În primul rând, costurile de investiții direct legate de protecția mediului vor fi stabilite în funcție de situația contrafactuală, dacă este cazul. În al doilea rând, se vor deduce beneficiile de funcționare și se vor adăuga costurile de funcționare.

(81) Identificarea părții de investiții legată direct la protecția mediului:

- a) în cazul în care costul investițiilor pentru protecția mediului poate fi ușor identificat în costurile totale de investiții, acest cost strict legat de protecția mediului reprezintă costurile eligibile ⁽⁴²⁾;
- b) în toate celelalte cazuri, costurile de investiții suplimentare trebuie stabilite prin compararea investițiilor cu situația contrafactuală în lipsa ajutorului de stat. Costul contrafactual corect este costul unei investiții comparabile din punct de vedere tehnic care oferă un grad mai scăzut de protecție a mediului (care corespunde standardelor comunitare obligatorii, în cazul în care acestea există) și care se poate realiza în mod credibil fără ajutor („investiție de referință”). Investiția comparabilă din punct de vedere tehnic înseamnă investiția cu aceeași capacitate de producție și toate celelalte caracteristici tehnice (cu excepția celor legate direct de investițiile suplimentare pentru protecția mediului). În plus, o astfel de investiție de referință trebuie, din punct de vedere comercial, să fie o alternativă credibilă la investiția care face obiectul evaluării.

⁽⁴¹⁾ La evaluarea punctului 78(b), în cazul în care se pot utiliza parametri cantitativi pentru a compara activitățile eco-inovatoare cu activitățile standard, neinovatoare, „semnificativ mai mare” înseamnă că îmbunătățirea marginală preconizată în urma activităților eco-inovatoare, în termeni de risc de mediu redus sau de poluare redusă, sau de eficiență ameliorată a energiei sau resurselor, trebuie să fie de cel puțin două ori mai ridicată decât îmbunătățirea marginală preconizată în urma evoluției generale a activităților neinovatoare comparabile. Atunci când abordarea propusă nu este adecvată într-un caz dat sau dacă nu este posibilă o comparație cantitativă, dosarul pentru ajutorul de stat trebuie să conțină o descriere detaliată a metodei utilizate pentru evaluarea acestui criteriu, care să garanteze un standard comparabil cu cel al metodei propuse.

⁽⁴²⁾ Acest lucru ar putea fi valabil, de exemplu, în cazul în care se îmbunătățește un procedeu de producție existent și în cazul în care se pot identifica în mod clar componentele care îmbunătățesc performanțele ecologice.

(82) Identificarea beneficiilor/costurilor de funcționare: cu excepția situațiilor în care în cuprinsul prezentului capitol se specifică diferit, costurile eligibile trebuie calculate ca valoare netă din orice beneficii de funcționare și costuri de funcționare legate de investițiile suplimentare pentru protecția mediului și înregistrate în primii cinci ani de viață ai investiției în cauză. Aceasta înseamnă că astfel de beneficii de funcționare trebuie fi deduse, iar astfel de costuri de funcționare pot fi adăugate la costurile de investiții suplimentare.

(83) Investițiile eligibile pot lua forma unor investiții în active corporale/și sau necorporale.

(84) În cazul în care investițiile vizează obținerea unui nivel de protecție a mediului mai ridicat decât standardele comunitare, scenariul contrafactual trebuie ales după cum urmează:

a) **în cazul în care întreprinderea se adaptează la standardele naționale adoptate în lipsa standardelor comunitare**, costurile de investiții suplimentare necesare pentru a atinge nivelul de protecție a mediului cerut de standardele naționale reprezintă costurile eligibile;

b) **în cazul în care întreprinderea se adaptează la sau depășește standardele naționale, care sunt mai stricte decât standardele comunitare relevante, sau depășește standardele comunitare**, costurile de investiții suplimentare necesare pentru atingerea unui nivel de protecție a mediului mai ridicat decât standardele comunitare reprezintă costurile eligibile. Costul investițiilor necesare pentru atingerea nivelului de protecție cerut de standardele comunitare nu este eligibil;

c) **în cazul în care nu există niciun standard**, costurile de investiții suplimentare necesare pentru atingerea unui nivel de protecție a mediului mai ridicat decât cel pe care l-ar atinge întreprinderea sau întreprinderile în cauză în lipsa oricărui ajutor pentru mediu reprezintă costurile eligibile.

3.1.2. *Ajutorul pentru achiziționarea de vehicule de transport noi care depășesc standardele comunitare sau măresc nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare*

(85) Normele generale stabilite la punctele 73-84 se aplică ajutorului pentru întreprinderile care depășesc standardele comunitare sau sporesc nivelul de protecție a mediului în lipsa standardelor comunitare în sectorul transporturilor. Prin derogare de la punctul 75, ajutorul pentru achiziționarea de vehicule noi pentru transportul rutier, feroviar, pe căi navigabile interioare și maritim care se conformează standardelor comunitare adoptate se poate acorda, atunci când o astfel de achiziționare are loc înaintea intrării în

vigoare a acestora și dacă noile standarde comunitare, de îndată ce devin obligatorii, nu se aplică retroactiv vehiculelor deja achiziționate.

(86) În cazul operațiunilor de re tehnologizare în scopul protecției mediului în sectorul transporturilor, costurile eligibile corespund costurilor nete suplimentare totale implicate, în conformitate cu metodologia de calcul a costurilor eligibile prezentată la punctele 80-84, în cazul în care mijloacele de transport existente sunt adaptate pentru a îndeplini standardele de mediu care nu erau încă în vigoare la data intrării în funcțiune a mijloacelor de transport respective sau în cazul în care mijloacele de transport nu sunt supuse niciunor standarde de mediu.

3.1.3. *Ajutor pentru adaptarea anticipată la viitoarele standarde comunitare*

(87) Ajutorul acordat pentru respectarea noilor standarde comunitare care sporesc nivelul de protecție a mediului și care nu sunt încă în vigoare va fi considerat compatibil cu piața comună în înțelesul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, în cazul în care standardele comunitare în cauză s-au adoptat, cu condiția ca investițiile să fie puse în aplicare și finalizate cu cel puțin un an înainte de data intrării în vigoare a standardului.

Intensitatea ajutorului

(88) Intensitatea maximă a ajutorului este de 25 % pentru întreprinderile mici, 20 % pentru întreprinderile mijlocii și 15 % pentru întreprinderile mari în cazul în care punerea în aplicare și finalizarea au loc cu cel puțin trei ani înainte de data transpunerii obligatorii sau de cea a intrării în vigoare. Intensitatea ajutorului este de 20 % pentru întreprinderile mici, 15 % pentru întreprinderile mijlocii și 10 % pentru întreprinderile mari în cazul în care punerea în aplicare și finalizarea au loc în decursul perioadei de 1-3 ani înainte de data transpunerii obligatorii sau de cea a intrării în vigoare.

	Intensitatea ajutorului pentru adaptarea anticipată la standardele comunitare, atunci când punerea în aplicare și finalizarea au loc:	
	Cu cel puțin trei ani înainte de intrarea în vigoare a standardului	Între unul și trei ani înainte de intrarea în vigoare a standardului
Întreprinderi mici	25 %	20 %
Întreprinderi mijlocii	20 %	15 %
Întreprinderi mari	15 %	10 %

Costurile eligibile

(89) Costurile eligibile trebuie limitate la costurile de investiții suplimentare necesare pentru a atinge nivelul de protecție a mediului cerut de standardele comunitare în raport cu nivelul existent de protecție a mediului prevăzut înainte ca acest standard să intre în vigoare.

(90) Costurile eligibile trebuie calculate net din orice beneficii de funcționare și costuri de funcționare legate de investițiile suplimentare și înregistrate în cursul primilor cinci ani de viață ai investiției, astfel cum se prevede la punctele 81, 82 și 83.

3.1.4. Ajutorul pentru studii de mediu

- (91) Ajutorul acordat întreprinderilor pentru studii legate direct de investiții în scopul de a atinge standarde în condițiile definite în secțiunea 3.1.1, de a realiza economii de energie în condițiile definite în secțiunea 3.1.5., de a produce energie regenerabilă în condițiile definite în secțiunea 3.1.6 va fi considerat compatibil cu piața comună în înțelesul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE în cazul în care sunt îndeplinite condițiile enunțate în prezentul capitol. Acesta se va aplica, de asemenea, în cazul în care, în urma rezultatelor unui studiu prealabil, investiția care face obiectul investigației nu se realizează.
- (92) Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50 % din costurile aferente studiului.
- (93) În cazul în care studiul este efectuat în numele unui IMM, intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici, astfel cum se specifică în tabel.

	Studii de mediu
Întreprinderi mici	70 %
Întreprinderi mijlocii	60 %
Întreprinderi mari	50 %

3.1.5. Ajutor pentru economisirea de energie

- (94) Ajutorul de investiții și/sau funcționare care permite întreprinderilor să realizeze economii de energie va fi considerat compatibil cu piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții:

3.1.5.1. Ajutorul pentru investiții

Intensitatea ajutorului

- (95) Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 60 % din costurile de investiții eligibile.
- (96) În cazul în care ajutorul pentru economisirea energiei se acordă IMM-urilor, intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici, astfel cum se specifică în tabel.

	Intensitatea ajutorului pentru economisirea energiei
Întreprinderi mici	80 %
Întreprinderi mijlocii	70 %
Întreprinderi mari	60 %

- (97) Valoarea intensității ajutorului se poate ridica la 100 % din costurile de investiții eligibile, astfel cum au fost definite la punctul 98, în cazurile în care ajutorul de investiție se acordă în cadrul unei reale proceduri concurențiale de cerere de oferte, pe baza unor criterii clare, transparente și

nediscriminatorii – care să garanteze în mod real că ajutorul este limitat la minimum necesar pentru obținerea nivelului maxim de economisire a energiei. O asemenea procedură de cerere de oferte trebuie să fie nediscriminatorie și să permită participarea unui număr suficient de întreprinderi. În plus, bugetul aferent procedurii de cerere de oferte trebuie să fie o constrângere obligatorie, în sensul că nu toți participanții pot beneficia de ajutor. În cele din urmă, ajutorul trebuie să se acorde pe baza ofertei inițiale prezentate de ofertant, excluzându-se astfel posibilitatea unor negocieri ulterioare.

Costurile eligibile

- (98) Costurile eligibile trebuie limitate la costurile de investiții suplimentare necesare pentru realizarea economiilor de energie peste nivelul cerut de standardele comunitare.

Calculul costurilor suplimentare trebuie să respecte următoarele norme:

- a) *partea de investiții legată direct de economisirea de energie* trebuie identificată în conformitate cu normele enunțate la punctele 81 și 83 din prezentele Orientări;
- b) *nivelul economisirii de energie mai ridicat decât cel prevăzut de standardele comunitare* trebuie identificat în conformitate cu normele stabilite la punctul 84 din prezentele Orientări;
- c) *identificarea beneficiilor/costurilor de funcționare*: costurile eligibile trebuie calculate ca valoare netă din orice beneficii de funcționare și costuri de funcționare legate de investițiile suplimentare pentru economisirea de energie și înregistrate în cursul primilor trei ani de viață ai acestei investiții în cazul IMM-urilor, primilor patru ani în cazul întreprinderilor mari care nu fac parte din sistemul european de comercializare a cotelor de emisie de CO₂ și în cursul primilor cinci ani de viață ai acestei investiții în cazul întreprinderilor mari care fac parte din sistemul european de comercializare a cotelor de emisie de CO₂. În cazul întreprinderilor mari, această perioadă poate fi redusă la primii trei ani de viață ai investiției, dacă se poate demonstra că perioada de amortizare a investiției nu depășește trei ani.

3.1.5.2. Ajutorul de funcționare

- (99) Ajutorul de funcționare pentru economisirea de energie va fi acordat numai în cazul în care se îndeplinesc următoarele condiții:

- a) ajutorul se limitează la compensația pentru costurile de producție nete suplimentare rezultând din investiție, luându-se în considerare beneficiile care rezultă din economisirea de energie⁽⁴³⁾. În stabilirea valorii ajutorului de funcționare, orice ajutoare pentru investiții acordate întreprinderii în cauză în legătură cu noua instalație ar trebui să fie scăzute din costurile de producție;

⁽⁴³⁾ Conceptul de „costuri de producție” trebuie înțeles ca excluzând orice ajutor, dar incluzând un nivel normal al profitului.

- b) ajutorul face obiectul unei perioade limitate, de cinci ani.

- (100) În cazul ajutorului redus treptat, intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 100 % din costurile suplimentare în primul an, dar trebuie să fi scăzut linear la zero până la finele celui de-al cincilea an. În cazul ajutorului care nu scade treptat, intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50 % din costurile suplimentare.

3.1.6. Ajutor pentru surse regenerabile de energie

- (101) Investițiile de mediu și ajutorul de funcționare pentru promovarea energiei din surse regenerabile vor fi considerate compatibile cu piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, în cazul în care se îndeplinesc condițiile prevăzute la punctele 102-111. Ajutorul de stat poate fi justificat în cazul în care nu există un standard comunitar obligatoriu pentru întreprinderile individuale privind segmentul de energie din surse regenerabile. Ajutorul pentru investiții și/sau de funcționare pentru producția de biocombustibili va fi permis numai în cazul biocombustibililor durabili.

3.1.6.1. Ajutorul pentru investiții

Intensitatea ajutorului

- (102) Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 60 % din costurile de investiții eligibile.
- (103) În cazul în care ajutorul pentru investiții pentru surse de energie regenerabile este destinat IMM-urilor, intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici, astfel cum se specifică în tabel.

	Intensitatea ajutorului pentru surse de energie regenerabile
Întreprinderi mici	80 %
Întreprinderi mijlocii	70 %
Întreprinderi mari	60 %

- (104) Valoarea intensității ajutorului se poate ridica la 100 % din costurile de investiții eligibile, astfel cum au fost definite la punctele 105 și 106, în cazurile în care ajutorul de investiție se acordă în cadrul unei reale proceduri concurențiale de cerere de oferte, pe baza unor criterii clare, transparente și nediscriminatorii – care să garanteze în mod real că ajutorul este limitat la minimum necesar pentru obținerea unui nivel maxim de energie regenerabilă. O asemenea procedură de cerere de oferte trebuie să fie nediscriminatorie și să permită participarea unui număr suficient de întreprinderi. În plus, bugetul aferent procedurii de cerere de oferte trebuie să fie o constrângere obligatorie, în sensul că nu toți participanții pot beneficia de ajutor. În cele din urmă, ajutorul trebuie să se acorde pe baza ofertei inițiale prezentate de ofertant, excluzându-se astfel posibilitatea unor negocieri ulterioare.

Costurile eligibile

- (105) Pentru energia regenerabilă, costurile de investiții eligibile trebuie limitate la costurile de investiții suplimentare suportate de beneficiar în raport cu o centrală electrică convențională sau cu un sistem de încălzire convențional având aceeași capacitate în termeni de producere efectivă a energiei.
- (106) Costurile eligibile trebuie calculate ca valoare netă din orice beneficii de funcționare și costuri de funcționare legate de investițiile suplimentare pentru surse regenerabile de energie și înregistrate în cursul primilor cinci ani de viață ai investiției, astfel cum se prevede la punctele 81, 82 și 83.

3.1.6.2. Ajutorul de funcționare

- (107) Ajutorul de funcționare pentru producerea de energie regenerabilă poate fi justificat pentru a acoperi diferența dintre costul producerii de energie din surse de energie regenerabile și prețul de piață al tipului de energie în cauză. Acest lucru se aplică producerii de energie regenerabilă în scopul vinderii ulterioare a acesteia pe piață, precum și în scopul consumării chiar de către întreprindere.

- (108) Statele membre pot acorda ajutoare pentru sursele de energie regenerabilă după cum urmează:

(109) Opțiunea 1:

- a) Statele membre pot acorda ajutor de funcționare pentru compensarea diferenței dintre costul de producție a energiei din surse regenerabile, inclusiv amortizarea investițiilor suplimentare pentru protecția mediului, și prețul pieței pentru forma de energie în cauză. Ulterior, se poate acorda ajutorul de funcționare până la amortizarea completă a instalației, în conformitate cu normele contabile obișnuite. Energia suplimentară produsă de instalație după aceea nu se califică pentru niciun ajutor. Cu toate acestea, ajutorul poate acoperi, de asemenea, o rentabilitate normală a capitalului.
- b) În cazul în care ajutorul se acordă în conformitate cu punctul (a), orice ajutoare pentru investiții acordate întreprinderii în cauză în legătură cu noua instalație ar trebui să fie scăzute din costurile de producție când se stabilește valoarea ajutorului de funcționare. Atunci când notifică Comisiei sistemele de ajutor, statele membre trebuie să precizeze mecanismele de sprijinire exacte și, în special, metodele de calcul al valorii ajutorului.
- c) Spre deosebire de majoritatea celorlalte surse de energie regenerabilă, biomasa necesită costuri de investiții relativ scăzute, dar costuri de funcționare mai ridicate. În consecință, Comisia ar putea fi dispusă să accepte ajutorul de funcționare pentru producerea de energie regenerabilă din biomasă mai mare decât valoarea investițiilor în cazul în care statele membre vor putea demonstra că costurile agregate suportate de întreprinderi după amortizarea instalației sunt în continuare mai ridicate decât prețurile pieței pentru energie.

(110) Opțiunea 2:

- a) Statele membre pot, de asemenea, acorda sprijin pentru sursele regenerabile de energie prin utilizarea mecanismelor de piață, cum ar fi, spre exemplu, certificatele ecologice sau licitațiile. Mecanismele de piață în cauză permit tuturor producătorilor de energie regenerabilă să beneficieze indirect de pe urma cererii garantate pentru energia produsă, la un preț superior prețului pieței pentru energia convențională. Prețul acestor certificate verzi nu este prestabilit, ci depinde de cerere și ofertă.
- b) În cazul în care mecanismele de piață în cauză reprezintă ajutor de stat, acestea pot fi autorizate de Comisie în cazul în care statele membre pot demonstra că sprijinul este esențial pentru garantarea viabilității surselor de energie regenerabilă respective, nu conduce, per ansamblu, la supracompensare și nu descurajează producătorii de energie regenerabilă să devină mai competitivi. Comisia va autoriza asemenea sisteme de ajutor pentru o perioadă de zece ani.

(111) Opțiunea 3:

În plus, statele membre pot acorda ajutor de funcționare în conformitate cu dispozițiile enunțate la punctul 100.

3.1.7. Ajutorul pentru cogenerare

- (112) Investițiile de mediu și ajutorul de funcționare pentru cogenerare vor fi considerate compatibile cu piața comună în înțelesul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, cu condiția ca unitatea de cogenerare să satisfacă cerințele cuprinse în definiția cogenerării cu randament ridicat, enunțată la punctul 70 (11), și, în ceea ce privește ajutorul pentru investiții, cu îndeplinirea următoarelor condiții:

- a) o nouă unitate de cogenerare va realiza, global, economisirea de energie primară în raport cu producerea separată, astfel cum a fost definită în Directiva 2004/8/CE și în Decizia 2007/74/CE;
- b) îmbunătățirea unei unități de cogenerare existente sau conversia unei unități existente de generare de energie într-o unitate de cogenerare va avea drept rezultat economisirea de energie primară în raport cu situația inițială.

- (113) Pentru ajutorul de funcționare, o cogenerare existentă trebuie să îndeplinească atât cerințele cuprinse în definiția cogenerării cu randament ridicat enunțată la punctul 70(11), cât și obligația de a realiza economisiri de energie primară în raport cu producerea separată, astfel cum a fost definită în Directiva 2004/8/CE și în Decizia 2007/74/CE.

3.1.7.1. Ajutorul pentru investiții**Intensitatea ajutorului**

- (114) Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 60 % din costurile de investiții eligibile.
- (115) În cazul în care ajutorul pentru cogenerare se acordă IMM-urilor, intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de

puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici, astfel cum se specifică în tabel.

	Intensitatea ajutorului pentru cogenerare cu randament ridicat
Întreprinderi mici	80 %
Întreprinderi mijlocii	70 %
Întreprinderi mari	60 %

- (116) Valoarea intensității ajutorului se poate ridica la 100 % din costurile de investiții eligibile, astfel cum au fost definite la punctele 117 și 118, în cazurile în care ajutorul de investiție se acordă în cadrul unei reale proceduri concurențiale de cerere de oferte, pe baza unor criterii clare, transparente și nediscriminatorii – care să garanteze în mod real că ajutorul este limitat la minimum necesar pentru obținerea nivelului maxim de economisire a energiei. O astfel de procedură de cerere de oferte trebuie să fie nediscriminatorie și să permită participarea unui număr suficient de întreprinderi. În plus, bugetul aferent procedurii de cerere de oferte trebuie să fie o constrângere obligatorie, în sensul că nu toți participanții pot beneficia de ajutor. În cele din urmă, ajutorul trebuie să se acorde pe baza ofertei inițiale prezentate de ofertant, excluzându-se astfel posibilitatea unor negocieri ulterioare.

Costurile eligibile

- (117) Costurile eligibile trebuie limitate la costurile de investiții suplimentare necesare pentru construirea unei instalații de cogenerare cu randament ridicat în raport cu investiția de referință.
- (118) Costurile eligibile trebuie calculate ca valoare netă din orice beneficii de funcționare și costuri de funcționare legate de investițiile suplimentare și înregistrate în cursul primilor cinci ani de viață ai investiției, astfel cum se prevede la punctele 80-83.

3.1.7.2. Ajutorul de funcționare

- (119) Ajutorul de funcționare pentru cogenerarea cu randament ridicat se poate acorda în conformitate cu normele privind ajutorul de funcționare pentru energia regenerabilă stabilite la secțiunea 3.1.6.2:
- a) întreprinderilor distribuitoare de energie electrică și termică pentru populație, în cazul în care costurile de producție ale unei asemenea energii electrice sau termice depășesc prețul de piață al acesteia. Decizia privind necesitatea ajutorului va ține seama de costurile și veniturile rezultate în urma producției și vânzării energiei electrice sau termice;
- b) Pentru utilizarea industrială a producției combinate de energie electrică și termică, în cazul în care se demonstrează că, prin folosirea tehnicii respective, costul de producție al unei unități de energie care utilizează respectiva tehnică este superior prețului de piață al unei unități de energie convențională. Costul de producție poate include rentabilitatea normală a instalației, dar eventualele câștiguri obținute de întreprindere din producția de energie termică trebuie deduse din costurile de producție.

3.1.8. *Ajutorul pentru o încălzire urbană eficientă din punct de vedere energetic*

(120) Ajutorul pentru investiții de mediu pentru instalații de încălzire urbană eficiente din punct de vedere energetic ⁽⁴⁴⁾ va fi considerat compatibil cu piața comună în înțelesul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, cu condiția ca ajutorul respectiv să aibă drept rezultat economisirea de energie primară și ca instalația de încălzire urbană beneficiară să satisfacă definiția încălzirii urbane eficiente din punct de vedere energetic, stabilită la punctul 70(13), și în cazul în care:

- operația combinată de generare de căldură (precum și de electricitate, în cazul cogenerării) și distribuția acesteia vor avea drept rezultat economisirea de energie primară, sau
- investiția vizează utilizarea și distribuția căldurii reziduale pentru încălzirea urbană.

Intensitatea ajutorului

(121) Intensitatea ajutorului pentru instalații de încălzire urbană nu trebuie să depășească 50 % din costurile de investiții eligibile. În cazul în care ajutorul este destinat exclusiv componentei de generare a unei instalații de încălzire urbană, instalațiile de încălzire urbană eficiente din punct de vedere energetic, care utilizează surse regenerabile de energie sau cogenerarea, vor fi reglementate de nomele stabilite la secțiunile 3.1.6., respectiv 3.1.7.

(122) În cazul în care ajutorul pentru investiții în vederea încălzirii urbane eficiente din punct de vedere energetic este destinat IMM-urilor, intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici, conform tabelului.

	Intensitatea ajutorului pentru o încălzire urbană eficientă din punct de vedere energetic care utilizează surse convenționale de energie
Întreprinderi mici	70 %
Întreprinderi mijlocii	60 %
Întreprinderi mari	50 %

(123) Valoarea intensității ajutorului se poate ridica la 100 % din costurile de investiții eligibile, astfel cum au fost definite la punctele 124 și 125, în cazurile în care ajutorul de investiție se acordă în cadrul unei reale proceduri concurențiale de cerere de oferte, pe baza unor criterii clare, transparente și nediscriminatorii – care să garanteze în mod real că ajutorul este limitat la minimum necesar pentru obținerea nivelului maxim de economisire a energiei. O astfel de procedură de cerere de oferte trebuie să fie nediscriminatorie și să permită participarea unui număr suficient de întreprinderi. În plus, bugetul aferent procedurii de cerere de oferte trebuie să fie o constrângere obligatorie, în sensul că

⁽⁴⁴⁾ Cu excepția infrastructurii de încălzire urbană, a cărei finanțare nu intră în domeniul de aplicare al prezentelor Orientări, dar care va fi evaluată numai în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c).

nu toți participanții pot beneficia de ajutor. În cele din urmă, ajutorul trebuie să se acorde pe baza ofertei inițiale prezentate de ofertant, excluzându-se astfel posibilitatea unor negocieri ulterioare.

Costurile eligibile

(124) Costurile eligibile trebuie limitate la costurile de investiții suplimentare necesare pentru realizarea unei investiții care să ducă la o încălzire urbană eficientă din punct de vedere energetic în raport cu investiția de referință.

(125) Costurile eligibile trebuie calculate net din orice beneficii de funcționare și costuri de funcționare legate de investițiile suplimentare și înregistrate în cursul primilor cinci ani de viață ai investiției, astfel cum se prevede la punctele 81-83.

3.1.9. *Ajutor pentru gestionarea deșeurilor*

(126) Ajutorul de investiții de mediu pentru gestionarea deșeurilor altor întreprinderi, inclusiv activitățile de reutilizare, reciclare și recuperare, va fi considerat compatibil cu piața comună în înțelesul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, cu condiția ca o asemenea gestionare să fie în conformitate cu clasificarea ierarhică a principiilor de gestionare a deșeurilor ⁽⁴⁵⁾ și în conformitate cu condițiile stabilite la punctul 127.

(127) Ajutorul pentru investiții în vederea gestionării deșeurilor se va acorda numai în cazul în care se îndeplinește fiecare din următoarele condiții:

- investiția are ca scop reducerea poluării generate de alte întreprinderi („poluatori”) și nu se extinde la poluarea generată de beneficiarul ajutorului;
- ajutorul nu scutește în mod indirect poluatorii de o sarcină pe care ar trebui să o suporte în temeiul legislației comunitare, sau de o sarcină care ar trebui considerată ca fiind un cost normal de societate comercială pentru poluatori;
- investiția depășește „tehnologia de vârf” ⁽⁴⁶⁾ sau utilizează tehnologiile convenționale într-un mod inovator;
- fără ajutor, materialele tratate ar fi utilizate sau tratate într-un mod mai puțin ecologic;

⁽⁴⁵⁾ Clasificare ce figurează în Comunicarea Comisiei privind revizuirea strategiei comunitare de gestionare a deșeurilor (COM(96) 399 final, 30.7.1996). În această comunicare, Comisia subliniază că gestionarea deșeurilor reprezintă un obiectiv prioritar pentru Comunitate, în scopul reducerii riscurilor asupra mediului. Noțiunea de tratare a deșeurilor trebuie privită din trei puncte de vedere: recuperare, reciclare, refolosire. Deșeurile a căror producție este inevitabilă trebuie tratate și eliminate în condiții de siguranță. În Strategia tematică privind prevenirea și reciclarea deșeurilor (COM(2005) 666), Comisia își reafirmă angajamentul față de aceste principii și permite măsuri concrete pentru promovarea prevenirii – cum ar fi proiectarea ecologică a proceselor și produselor sau stimulente pentru IMM-uri în vederea adoptării de măsuri de prevenire a deșeurilor – și a reciclării.

⁽⁴⁶⁾ „Tehnologie de vârf” înseamnă un proces în care utilizarea unui deșeu pentru fabricarea unui produs finit reprezintă o practică normală profitabilă din punct de vedere economic. După caz, conceptul de „tehnologie de vârf” trebuie interpretat din perspectiva tehnologiei comunitare și a pieței comune.

- e) investiția nu doar mărește cererea pentru materialele de reciclat fără a mări colectarea materialelor respective.

Intensitatea ajutorului

- (128) Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50 % din costurile de investiții eligibile.
- (129) În cazul în care ajutorul pentru gestionarea deșeurilor este destinat IMM-urilor, intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici, astfel cum se specifică în tabel.

	Intensitatea ajutorului pentru gestionarea deșeurilor
Întreprinderi mici	70 %
Întreprinderi mijlocii	60 %
Întreprinderi mari	50 %

Costurile eligibile

- (130) Costurile eligibile trebuie limitate la costurile de investiții suplimentare necesare pentru realizarea unei investiții care conduce la gestionarea deșeurilor și care este suportată de beneficiar, în raport cu investiția de referință, și anume cu o producție convențională care nu implică gestionarea deșeurilor și care are aceeași capacitate. Costul unei asemenea investiții de referință trebuie scăzut din costul eligibil.
- (131) Costurile eligibile trebuie calculate net din orice beneficii de funcționare și costuri de funcționare legate de investițiile suplimentare pentru gestionarea deșeurilor și înregistrate în cursul primilor cinci ani de viață ai investiției⁽⁴⁷⁾, astfel cum se prevede la punctele 81-83.

3.1.10. Ajutor pentru depoluarea siturilor contaminate

- (132) Ajutorul pentru investiții acordat întreprinderilor care repară daunele aduse mediului prin depoluarea siturilor contaminate va fi considerat compatibil cu piața comună în înțelesul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE⁽⁴⁸⁾ cu condiția ca acesta să conducă la o îmbunătățire a protecției mediului. Daunele în cauză aduse mediului acoperă daunele aduse calității solului sau a apelor de suprafață ori subterane.

În cazul în care poluatorul este clar identificat, respectiva persoană trebuie să finanțeze depoluarea în conformitate cu principiul, poluatorul plătește și nu se poate acorda niciun ajutor de stat. În acest context, „poluator” se referă

⁽⁴⁷⁾ În cazul în care investițiile se referă exclusiv la protecția mediului fără alte beneficii economice, nu se aplică nicio reducere suplimentară în determinarea costurilor eligibile.

⁽⁴⁸⁾ Eforturile de depoluare depuse de autoritățile publice pe terenurile care le aparțin nu intră, în sine, sub incidența dispozițiilor articolului 87 din Tratatul CE. Cu toate acestea, pot apărea probleme privind ajutorul de stat în cazul în care terenul se vinde, după depoluare, la un preț mai scăzut decât valoarea sa de piață. În acest sens, Comunicarea Comisiei privind „elementele de ajutor de stat în vânzările de terenuri și clădiri de către autoritățile publice” (JO C 209, 10.7.1997, p. 3) este aplicabilă în continuare.

la persoana responsabilă în temeiul legislației aplicabile în fiecare stat membru, fără a se aduce atingere adoptării de norme comunitare în domeniu.

În cazul în care poluatorul nu este identificat sau nu poate suporta costurile, persoana responsabilă cu realizarea lucrărilor poate beneficia de un ajutor în acest sens.

Intensitatea ajutorului

- (133) Ajutorul pentru depoluarea siturilor contaminate se poate ridica până la 100 % din costurile eligibile.

Valoarea totală a ajutorului nu poate, în niciun caz, să depășească cheltuielile reale suportate de întreprindere.

Costurile eligibile

- (134) Costurile eligibile sunt egale cu costul lucrărilor de depoluare minus creșterea valorii terenului. Toate cheltuielile suportate de o întreprindere în procesul de depoluare a sitului său, indiferent dacă se poate demonstra sau nu că acestea reprezintă active fixe în bilanț, se numără printre investițiile eligibile în cazul depoluării siturilor contaminate.

3.1.11. Ajutor pentru relocalizarea întreprinderilor

- (135) Ajutorul pentru investiții în vederea relocalizării întreprinderilor în situri noi din motive de protecție a mediului va fi considerat compatibil cu piața comună în înțelesul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, cu condiția să se îndeplinească următoarele cerințe:

- a) schimbarea locației trebuie dictată de motive de protecție a mediului sau de prevenire și trebuie să fi fost decisă prin hotărâre administrativă sau judecătorească, emisă de către o autoritate publică competentă, sau convenită de întreprindere și autoritatea publică competentă.
- b) întreprinderea trebuie să respecte cele mai stricte standarde de mediu aplicabile în noua regiune în care este localizată.

- (136) Beneficiarul poate fi:

- a) o întreprindere stabilită într-o zonă urbană sau într-o arie specială de conservare, desemnată ca atare în temeiul Directivei 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică⁽⁴⁹⁾, care desfășoară, în mod legal (adică îndeplinește toate cerințele legale, inclusiv toate standardele de mediu care i se aplică), o activitate care produce o poluare semnificativă și, din motive de amplasare, trebuie să se mute într-o zonă mai adecvată, sau

⁽⁴⁹⁾ JO L 206, 22.7.1992, p. 7. Directivă modificată ultima dată prin Directiva 2006/105/CE (JO L 363, 20.12.2006, p. 368).

- b) o unitate sau o instalație care intră sub incidența domeniului de aplicare al Directivei Seveso II.

Intensitatea ajutorului

- (137) Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50 % din costurile de investiții eligibile. Intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici, astfel cum se specifică în tabel.

	Intensitatea ajutorului pentru relocalizare
Întreprinderi mici	70 %
Întreprinderi mijlocii	60 %
Întreprinderi mari	50 %

Costurile eligibile

- (138) Pentru a determina valoarea costurilor eligibile în cazul ajutorului pentru relocalizare, Comisia va lua în considerare, în special:

- a) următoarele beneficii:
- i) rezultatul vânzării sau închirierii instalației sau a terenului abandonat;
 - ii) compensația plătită în caz de expropriere;
 - iii) orice alte beneficii obținute în urma transferului instalației, în special beneficiile obținute în urma unei îmbunătățiri, cu ocazia transferului, a tehnologiei utilizate, precum și avantajele contabile obținute din mai buna utilizare a instalației;
 - iv) investițiile legate de orice creștere a capacității.
- b) următoarele costuri:
- i) costurile asociate achiziționării unui teren sau construirii ori achiziționării de noi instalații având aceeași capacitate cu cea a instalației abandonate;
 - ii) orice penalități impuse întreprinderii pentru rezilierea contractului de închiriere a terenului sau a clădirilor, în cazul în care hotărârea administrativă sau judecătorească care a dispus schimbarea amplasamentului duce la rezilierea anticipată a contractului respectiv.

3.1.12. Ajutorul acordat în cadrul schemelor de comercializare a certificatelor

- (139) Schemele de comercializare a certificatelor pot implica ajutor de stat în diverse moduri, de exemplu atunci când certificatele și cotele se acordă la un preț inferior valorii de piață, iar acest fapt este imputabil statelor membre.

- (140) Ajutorul de stat implicat de schemele de comercializare a certificatelor poate fi declarat compatibil cu piața comună în înțelesul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de prezentul punct, literele (a)-(d), precum și de punctul 141. Prin derogare, punctul 141 nu se aplică pe perioada de comercializare care se încheie la 31 decembrie 2012, pentru schemele de comercializare a certificatelor în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului ⁽⁵⁰⁾ (denumită în continuare „EU ETS”) ⁽⁵¹⁾:

- a) schemele de comercializare a certificatelor trebuie stabilite astfel încât să îndeplinească obiective de mediu care merg mai departe decât cele care trebuiau îndeplinite pe baza standardelor comunitare obligatorii pentru întreprinderile în cauză;
- b) alocarea trebuie efectuată într-un mod transparent, pe baza unor criterii obiective și surse informaționale de cea mai înaltă calitate posibilă și valoarea totală a certificatelor comercializabile și a cotelor acordate fiecărei întreprinderi pentru un preț inferior valorii de piață nu trebuie să depășească nevoile sale preconizate, astfel cum au fost estimate pentru situația în care nu ar exista un sistem de comercializare;
- c) metodologia de alocare nu trebuie să favorizeze anumite întreprinderi sau anumite sectoare, cu excepția cazului în care acest lucru se justifică prin logica de mediu a sistemului în sine sau în cazul în care astfel de norme sunt necesare pentru coerența cu alte politici de mediu;
- d) în special, noii participanți nu vor primi, în principiu, certificate sau cote în condiții mai avantajoase decât întreprinderile existente care funcționează pe același piețe. Acordarea unor cote mai mari instalațiilor existente în raport cu noii participanți nu ar trebui să aibă drept rezultat crearea unor bariere nejustificate la intrarea pe piață.

- (141) Comisia va evalua necesitatea și proporționalitatea ajutorului de stat acordat în cadrul unei scheme de comercializare a certificatelor în conformitate cu următoarele criterii:

- a) alegerea beneficiarilor trebuie să se bazeze pe criterii obiective și transparente și ajutorul trebuie să se acorde, în principiu, în același mod pentru toți concurenții din același sector/segment de piață dacă aceștia se află într-o situație de fapt similară;
- b) atribuirea integrală prin licitație trebuie să conducă la o creștere substanțială a costurilor de producție pentru fiecare sector sau categorie de beneficiari individuali;

⁽⁵⁰⁾ JO L 275, 25.10.2003, p. 32. Directivă modificată ultima dată prin Directiva 2004/101/CE (JO L 338, 13.11.2004, p. 18).

⁽⁵¹⁾ Comisia a evaluat ajutoarele de stat din cadrul planurilor naționale de alocare în conformitate cu EU ETS pentru perioada de comercializare care se încheie la 31 decembrie 2012, pe baza criteriilor enunțate la punctul 140.

- c) această creștere substanțială a costurilor de producție nu poate fi transferată la consumatori fără a determina scăderi semnificative ale vânzărilor. Această analiză poate fi efectuată pe baza estimărilor, printre altele, cu privire la elasticitatea prețurilor produselor din sectorul respectiv. Aceste estimări se vor face pe piața geografică relevantă. Pentru a evalua dacă creșterea costurilor determinate de schema de comercializare a certificatelor nu poate fi transferată la consumatori, se pot utiliza estimările privind pierderile de vânzări, precum și impactul acestora asupra profitabilității întreprinderii;
- d) întreprinderile individuale din acest sector nu pot reduce nivelul emisiilor pentru ca prețul certificatelor să devină suportabil. Se poate demonstra că nivelul consumului nu poate fi redus prin furnizarea nivelurilor de emisii obținute prin cea mai performantă tehnică din Spațiul Economic European (denumit în continuare „SEE”) și utilizarea acestora drept referință. Toate întreprinderile care utilizează cea mai performantă tehnică pot beneficia cel mult de o alocație corespunzătoare creșterii înregistrate de costurile de producție, creștere determinată de schema de comercializare a certificatelor care utilizează tehnica cea mai performantă și care nu poate fi transferată la consumatori. Orice întreprindere care înregistrează performanțe de mediu inferioare va beneficia de o cotă mai mică, proporțională cu performanțele sale de mediu.

3.2. Efectul stimulat și necesitatea ajutorului

- (142) Ajutorul de stat trebuie să aibă un efect stimulat. Ajutorul de stat pentru protecția mediului trebuie să aibă ca rezultat schimbarea comportamentului destinatarului ajutorului, astfel încât nivelul protecției mediului să crească.
- (143) Comisia consideră că ajutorul nu prezintă un efect stimulat pentru beneficiar în toate cazurile în care proiectul a început deja înainte ca beneficiarul să adreseze autorităților naționale cererea de ajutor.
- (144) În cazul în care proiectul care beneficiază de ajutor nu a început înaintea depunerii cererii de ajutor, cerința efectului stimulat este considerată ca fiind în mod automat îndeplinită de toate categoriile de ajutor acordat unui IMM, cu excepția cazurilor în care ajutorul trebuie evaluat în conformitate cu evaluarea detaliată prezentată în capitoul 5.
- (145) Pentru toate celelalte proiecte care beneficiază de ajutor, Comisia va solicita ca efectul stimulat să fie demonstrat de către statul membru care a făcut notificarea.
- (146) Pentru a demonstra efectul stimulat, statul membru în cauză trebuie să demonstreze că fără ajutor, adică într-o situație contrafactuală, alternativa mai ecologică nu ar fi fost reținută. În acest scop, statele membre vizate trebuie să furnizeze informații care să demonstreze că:
 - a) situația contrafactuală este credibilă;
 - b) costurile eligibile au fost calculate în conformitate cu metodologia enunțată la punctele 81, 82 și 83, și
 - c) investiția nu ar fi fost suficient de profitabilă fără ajutor, ținându-se seama de beneficiile asociate investiției fără ajutor, inclusiv de valoarea certificatelor comercializabile la care întreprinderea vizată poate avea acces în urma investiției ecologice.

3.3. Compatibilitatea ajutorului în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratatul CE

- (147) Ajutorul pentru promovarea executării unor proiecte importante de interes comun european care reprezintă o prioritate de mediu poate fi considerat compatibil cu piața comună în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (b) din Tratatul CE, cu condiția ca următoarele condiții să fie îndeplinite:
 - a) propunerea de ajutor se referă la un proiect ai cărui termeni de punere în aplicare sunt specifici și clar definiți, inclusiv în ceea ce privește participanții, obiectivele, efectele și mijloacele de a realiza aceste obiective. Comisia poate considera de asemenea că un grup de proiecte constituie împreună un singur proiect;
 - b) proiectul trebuie să fie în interesul european comun: proiectul trebuie să contribuie în mod concret, exemplar și identificabil la interesul comunitar în domeniul protecției mediului, de exemplu, prin a fi de o importanță majoră pentru strategia de mediu a Uniunii Europene. Avantajul realizat de obiectivul proiectului nu trebuie să se limiteze la statul membru sau la statele membre care îl pun în aplicare, ci trebuie să se extindă la comunitate în ansamblu. Proiectul trebuie să prezinte o contribuție substanțială la obiectivele comunitare. Faptul că proiectul este realizat de întreprinderi în diferite state membre nu este suficient;
 - c) ajutorul este necesar și reprezintă un stimulent pentru executarea proiectului, care trebuie să implice un nivel ridicat de risc;
 - d) proiectul este de o mare importanță în ceea ce privește volumul său: trebuie să aibă o dimensiune semnificativă și să producă efecte de mediu substanțiale.
- (148) Pentru a permite Comisiei să evalueze în mod corect astfel de proiecte, interesul european comun trebuie demonstrat în termeni practici: de exemplu, trebuie să se demonstreze că proiectul permite înregistrarea unui progres semnificativ în vederea realizării obiectivelor de mediu specifice ale Comunității.
- (149) Comisia va analiza într-un mod mai favorabil proiectele notificate care cuprind o contribuție proprie semnificativă din partea beneficiarului la proiect. De asemenea, va analiza într-un mod mai favorabil proiectele notificate care implică întreprinderi dintr-un număr semnificativ de state membre.

(150) Atunci când ajutorul este considerat compatibil cu piața comună în conformitate cu articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratatul CE, Comisia poate autoriza ajutorul la rate superioare celor stabilite în prezentele Orientări.

4. AJUTORUL SUB FORMĂ DE REDUCERI SAU SCUTIRI DE TAXE DE MEDIU

(151) Ajutorul sub formă de reduceri sau scutiri de taxe de mediu va fi considerat compatibil cu piața comună în înțelesul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE cu condiția ca ajutorul să contribuie cel puțin indirect la o îmbunătățire a nivelului de protecție a mediului și ca reducerile sau scutirile de impozite să nu submineze obiectivul general urmărit.

(152) Pentru a fi autorizate în temeiul articolului 87 din Tratatul CE, reducerile sau scutirile de taxe armonizate, în special cele armonizate prin Directiva 2003/96/CE, trebuie să fie compatibile cu legislația comunitară aplicabilă relevantă și respectă limitele și condițiile prevăzute de aceasta.

(153) Ajutorul sub formă de reduceri și scutiri de taxe armonizate de mediu este considerat compatibil cu piața comună în înțelesul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE pentru o perioadă de 10 ani, cu condiția ca beneficiarii să plătească cel puțin nivelul minim al taxei comunitare fixat în directiva aplicabilă relevantă ⁽⁵²⁾.

(154) Ajutorul sub formă de alte reduceri sau scutiri de taxe de mediu, altele decât cele prevăzute la punctul 153 ⁽⁵³⁾, este considerat compatibil cu piața comună în înțelesul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE pentru o perioadă de 10 ani, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la punctele 155-159.

(155) Atunci când va analiza sistemele de taxe care includ elemente ale ajutoarelor de stat sub formă de reduceri sau scutiri de astfel de taxe, Comisia va analiza în principal necesitatea și proporționalitatea ajutorului și efectele acestuia la nivelul sectoarelor economice în cauză.

(156) În acest scop, Comisia se va baza numai pe informațiile furnizate de statele membre. Aceste informații trebuie să includă, pe de o parte, sectorul (sectoarele) sau categoriile respective de beneficiari care fac obiectul scutirilor/reducerilor și, pe de altă parte, situația beneficiarilor principali din fiecare sector în cauză și felul în care impozitarea poate contribui la protecția mediului. Sectoarele scutite trebuie descrise corect și trebuie furnizată o listă cu principalii beneficiari (în care să figureze, în special, cifra de afaceri, cotele de piață și valoarea bazei de impozitare). Pentru fiecare sector, trebuie să se furnizeze informații privind tehnicile cele mai performante din cadrul SEE în materie de reducere a daunelor ecologice vizate de taxă.

⁽⁵²⁾ A se vedea punctul 70(15).

⁽⁵³⁾ De exemplu, reduceri sau scutiri de taxe care nu fac obiectul legislației comunitare sau care sunt inferioare ratei minime a impozitului comunitar.

(157) În plus, ajutorul sub formă de reduceri sau scutiri de taxe de mediu trebuie să fie necesar și proporțional.

(158) Comisia va considera că ajutorul este necesar în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții cumulative:

- a) alegerea beneficiarilor trebuie să se bazeze pe criterii obiective și transparente și ajutorul trebuie să se acorde, în principiu, în același mod pentru toți concurenții din același sector/aceeași piață relevantă ⁽⁵⁴⁾ dacă aceștia se află într-o situație de fapt similară;
- b) taxa de mediu fără reducere trebuie să conducă la o creștere substanțială a costurilor de producție pentru fiecare sector sau categorie de beneficiari individuali ⁽⁵⁵⁾;
- c) această creștere substanțială a costurilor de producție nu poate fi transferată la consumatori fără a determina scăderi semnificative ale vânzărilor. În acest sens, statele membre pot furniza estimări privind elasticitatea prețurilor produselor din sectorul respectiv pe piața geografică relevantă ⁽⁵⁶⁾, precum și estimări privind pierderile de vânzări și/sau profiturile reduse pentru întreprinderile din sectorul/categoria în cauză.

(159) Comisia va considera că ajutorul este proporțional în cazul în care este îndeplinită una dintre următoarele condiții:

- a) sistemul fixează criteriile care garantează că fiecare beneficiar individual plătește o proporție din nivelul impozitului național care este în mare măsură echivalentul performanțelor de mediu al fiecărui beneficiar individual în raport cu performanțele legate de tehnica cea mai performantă în cadrul SEE. În cadrul sistemului de ajutor, toate întreprinderile care utilizează cea mai performantă tehnică pot beneficia cel mult de o reducere corespunzătoare creșterii înregistrate de costurile de producție și determinate de taxă, utilizând tehnica cea mai performantă, și care nu poate fi transferată la consumatori. Orice întreprindere care înregistrează performanțe de mediu inferioare va beneficia de o reducere mai mică, proporțională cu performanțele sale de mediu;
- b) beneficiarii ajutorului plătesc minim 20 % din impozitul național, cu excepția cazului în care o rată inferioară poate fi justificată în vederea unei denaturări limitate a concurenței;

⁽⁵⁴⁾ Așa cum este definit în Comunicarea Comisiei privind definirea pieței relevante în sensul dreptului comunitar al concurenței (JO C 372, 9.12.1997, p. 5).

⁽⁵⁵⁾ Referitor la produsele energetice și energia electrică, se consideră că „întreprinderile mari consumatoare de energie”, astfel sunt definite la articolul 17 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2003/96/CE, îndeplinesc acest criteriu atâta timp cât dispoziția respectivă rămâne în vigoare.

⁽⁵⁶⁾ Astfel cum a fost definită în Comunicarea Comisiei privind definirea pieței relevante în sensul dreptului comunitar al concurenței.

- c) reducerile sau scutirile sunt condiționate de încheierea unor acorduri între statele membre și întreprinderile sau asociațiile de întreprinderi beneficiare, prin care întreprinderile sau asociațiile de întreprinderi respective se angajează să atingă obiective de protecție a mediului care au același efect ca în cazul în care s-ar aplica prevederile literelor (a) sau (b) de la prezentul punct sau s-ar aplica nivelul minim de impozitare comunitară. Aceste acorduri sau angajamente pot avea ca obiect, printre altele, reducerea consumului de energie, reducerea emisiilor sau o oricare altă măsură privind mediul și trebuie să îndeplinească următoarele condiții:
- i) conținutul acordurilor trebuie negociat de fiecare stat membru și trebuie să specifice în special obiectivele în cauză și să stabilească un calendar pentru realizarea acestora;
 - ii) statele membre trebuie să garanteze monitorizarea independentă ⁽⁵⁷⁾ și la timp a angajamentelor luate în aceste acorduri;
 - iii) acordurile trebuie revizuite periodic în lumina evoluțiilor tehnologice și de alt tip și trebuie să prevadă un regim de penalități eficient, aplicabil în cazul în care nu se respectă angajamentele în cauză.

5. COMPATIBILITATEA AJUTORULUI CARE FACE OBIECTUL UNEI EVALUĂRI DETALIAȚE

5.1. Măsuri care fac obiectul unei evaluări detaliate

(160) Pentru a permite Comisiei să realizeze o evaluare mai detaliată a acordării de valori substanțiale de ajutor în temeiul sistemelor autorizate și să decidă dacă un astfel de ajutor este compatibil cu piața comună, statele membre trebuie să notifice din timp orice caz individual de ajutor de investiție sau de funcționare acordat în temeiul unui sistem autorizat sau în mod individual, în cazul în care ajutorul îndeplinește următoarele condiții ⁽⁵⁸⁾:

- a) **pentru măsurile reglementate printr-un regulament de exceptare pe categorii (BER):** toate cazurile notificate Comisiei în temeiul unei obligații de a notifica un ajutor în mod individual, astfel cum este prevăzut în regulamentul respectiv;
- b) **pentru măsurile individuale reglementate prin prezentele Orientări ⁽⁵⁹⁾:** toate cazurile următoare:
 - i) *ajutor pentru investiții:* în cazul în care valoarea ajutorului depășește 7,5 milioane EUR pentru o

întreprindere (chiar dacă acesta face parte dintr-un sistem de ajutor aprobat);

- ii) *ajutor de funcționare pentru economisirea de energie:* în cazul în care valoarea ajutorului depășește 5 milioane EUR pentru o întreprindere pe o perioadă de cinci ani;
- iii) *ajutor de funcționare pentru producția de electricitate regenerabilă și/sau producția combinată de căldură regenerabilă:* în cazul în care ajutorul este acordat instalațiilor de electricitate regenerabilă în situri în care capacitatea de generare a electricității regenerabile rezultată depășește 125 MW;
- iv) *ajutor de funcționare pentru producția de biocombustibili:* în cazul în care ajutorul este acordat unei instalații de producție de biocombustibili în situri în care producția rezultată depășește 150 000 t pe an;
- v) *ajutor de funcționare pentru cogenerare:* în cazul în care ajutorul este acordat unei instalații de cogenerare care are ca rezultat o capacitate de cogenerare a electricității care depășește 200 MW. Ajutorul pentru producția de căldură prin cogenerare se va evalua în contextul notificării bazate pe capacitatea privind electricitatea.

(161) Statele membre pot acorda ajutor de funcționare noilor instalații, producătoare de energie regenerabilă, pe baza calculării costurilor externe evitate. Atunci când această metodă se folosește pentru a determina valoarea ajutorului, măsura trebuie să fie notificată și să facă obiectul unei evaluări detaliate, indiferent de plafoanele fixate la punctul 160 litera (a) subpunctul (iii). Costurile externe evitate reprezintă o cuantificare monetară a daunelor suplimentare care ar fi aduse mediului și societății în cazul în care aceeași cantitate de energie ar fi produsă de o instalație care ar funcționa pe bază de energii convenționale. Aceste costuri se calculează pe baza diferenței dintre, pe de o parte, costurile externe generate și neachitate de producătorii de energie regenerabilă, și, pe de altă parte, costurile externe generate și neachitate de producătorii de energie neregenerabilă. Pentru efectuarea acestor calcule, statul membru trebuie să utilizeze o metodă de calcul recunoscută pe plan internațional și validată de către Comisie. Aceasta va trebui să ofere, printre altele, o analiză comparativă a costurilor motivată și cuantificată, împreună cu o evaluare a costurilor externe ale producătorilor concurenți, în așa fel încât să demonstreze că ajutorul compensează într-adevăr costurile externe evitate.

(162) În orice caz, valoarea ajutorului acordat producătorilor care depășește valoarea ajutorului rezultată din opțiunea 1 prezentată la punctul 109 pentru ajutorul de funcționare acordat pentru sursele de energie regenerabile trebuie reinvestit de întreprinderi în domeniul surselor de energie regenerabile în conformitate cu secțiunea 3.1.6.1.

⁽⁵⁷⁾ În acest context, este irelevant faptul că monitorizarea se realizează de către un organism public sau de către unul privat.

⁽⁵⁸⁾ Aceasta se aplică, de asemenea, indiferent dacă beneficiarul individual beneficiază în același timp de o scutire sau de o reducere de taxă, evaluată în conformitate cu regulile descrise la capitolul 4.

⁽⁵⁹⁾ Reducerile și scutirile de taxe de mediu care intră sub incidența capitolului 4 din prezentele orientări nu vor face obiectul unei evaluări detaliate. Cu toate acestea, ajutorul acordat în conformitate cu capitolul 3 sub formă de ajutor fiscal va face obiectul unei evaluări detaliate, în cazul în care ajutorul depășește plafonul prevăzut la prezentul punct.

(163) În cazul în care statele membre asigură o cooperare deplină și furnizează informații adecvate la timp, Comisia va depune toate eforturile să conducă investigația în timp util. Statele membre sunt invitate să furnizeze toate elementele pe care le consideră utile pentru evaluarea cazului. Statele membre se pot baza, în special, pe evaluările sistemelor sau măsurilor de ajutor de stat din trecut, în studiile de impact realizate de autoritatea care acordă ajutorul și în alte studii referitoare la protecția mediului.

(164) Evaluarea detaliată este o evaluare proporțională, care depinde de potențialul de denaturare prezent în cazul respectiv. Prin urmare, faptul că se va realiza o evaluare detaliată nu înseamnă neapărat că este necesar să se deschidă o procedură oficială de investigare, deși poate fi cazul pentru anumite măsuri.

5.2. Criterii pentru evaluarea economică a cazurilor individuale

(165) Evaluarea detaliată va fi condusă pe baza elementelor pozitive sau negative prevăzute la secțiunile 5.2.1. și 5.2.2, care se utilizează în plus față de criteriile stabilite în capitolul 3. Intensitățile ajutorului menționate în capitolul respectiv nu trebuie în niciun caz să fie depășite. În plus, evaluarea detaliată va fi condusă pe baza elementelor pozitive sau negative specifice, dacă acestea sunt pertinente pentru tipul sau forma de ajutor.

5.2.1. Efectele pozitive ale ajutorului

(166) Faptul că ajutorul determină întreprinderile să aibă în vedere protecția mediului, lucru care nu s-ar fi întâmplat în caz contrar, constituie principalul element pozitiv care va fi luat în considerare în momentul evaluării compatibilității ajutorului.

5.2.1.1. Existența unei disfuncționalități de piață

(167) Comisia nu va pune sub semnul întrebării, în general, dacă există sau nu externalități negative referitoare la anumite tipuri de conduită sau de utilizare a anumitor bunuri care au efecte negative asupra mediului. Cu toate acestea, Comisia va verifica dacă ajutorul de stat abordează această disfuncționalitate de piață printr-un impact substanțial asupra protecției mediului. În acest context, Comisia va acorda atenție în special contribuției preconizate pe care măsura în cauză o va avea asupra protecției mediului (în termeni cuantificabili) și nivelului protecției mediului vizat, în raport cu standardele comunitare existente și/sau cu cele în vigoare în alte state membre.

(168) Comisia va examina de asemenea considerațiile care pot justifica ajutorul pentru adaptarea la standardele naționale care depășesc standardele comunitare. Comisia va lua în considerare în special natura, tipul și amplasamentul concurenților principali ai beneficiarului ajutorului, costul punerii în aplicare a standardelor naționale (sau a schemelor de comercializare a certificatelor) pentru beneficiarul ajutorului, în cazul în care nu s-ar fi acordat niciun ajutor, și costurile comparative ale implementării acestor standarde pentru concurenții principali ai beneficiarului ajutorului.

5.2.1.2. Instrumentul corespunzător

(169) Se va ține seama dacă ajutorul de stat este un instrument corespunzător pentru realizarea obiectivului de protecție a mediului, având în vedere faptul că alte instrumente, care denaturează mai puțin, pot avea aceleași rezultate și din moment ce ajutorul de stat poate încălca PPP.

(170) În analiza sa privind compatibilitatea, Comisia va lua în considerare în special orice studiu de impact al măsurii propuse pe care statul membru ar fi putut să îl efectueze, inclusiv considerente privind utilizarea altor opțiuni politice decât ajutorul de stat, ținând cont, de asemenea, de elementele care atestă faptul că PPP va fi respectat.

5.2.1.3. Efectul stimulat și necesitatea ajutorului

(171) Ajutorul de stat trebuie să aibă întotdeauna un efect stimulat, atunci când este acordat în scopul protejării mediului, și anume trebuie să aibă ca rezultat schimbarea comportamentului destinatarului, astfel încât nivelul protecției mediului să fie sporit. Ajutorul nu poate fi considerat necesar exclusiv pentru simplul fapt că nivelul protecției mediului crește. Avantajele noilor investiții sau ale noilor metode de producție nu se limitează, în mod normal, la efectele lor asupra mediului.

(172) Pe lângă calculul costurilor suplimentare evidențiate în capitolul 3, Comisia va lua în considerare, în analiza sa, următoarele elemente:

a) **situația contrafactuală:** trebuie furnizate elemente cu privire la acțiunea sau acțiunile specifice care nu ar fi fost întreprinse fără ajutor, de exemplu, o investiție nouă, un proces de producție mai ecologic și/sau un nou produs care este mai ecologic;

b) **efectul preconizat asupra mediului determinat de schimbarea de comportament:** trebuie să fim în prezența a cel puțin unuia dintre următoarele elemente:

i) **creșterea nivelului de protecție a mediului:** reducerea unui anumit tip de poluare, care nu ar fi redus în lipsa ajutorului;

ii) **creșterea ritmului de punere în aplicare a viitoarelor standarde:** reducerea mai din timp a poluării datorită ajutorului;

c) **avantajele producției:** în cazul în care există alte avantaje legate de investiție în termeni de capacitate crescută, productivitate, reduceri ale costurilor sau calitate, efectul stimulat este în mod normal mai mic. Aceasta este situația în special dacă beneficiile obținute pe parcursul vieții investiției sunt substanțiale, în așa măsură încât costurile de mediu suplimentare să poată fi recuperate chiar și fără ajutor;

- d) **condiții de piață:** pe anumite piețe, în special datorită imaginii produsului și a etichetării metodelor de producție, este posibil să se înregistreze o presiune competitivă pentru a menține ridicat nivelul de protecție a mediului. Dacă există elemente care arată că nivelul de protecție a mediului determinat de ajutor depășește comportamentul normal pe piață, este foarte probabil ca ajutorul să aibă efect stimulat;
- e) **posibile standarde obligatorii viitoare:** în cazul în care există negocieri la nivel comunitar pentru a introduce standarde obligatorii noi sau mai ridicate, pe care măsura în cauză ar căuta să le atingă, efectul stimulat al ajutorului este în mod normal mai scăzut;
- f) **nivelul de risc:** în cazul în care există un risc special ca investiția să fie mai puțin productivă decât este preconizat, efectul stimulat al ajutorului va fi în mod normal mai ridicat;
- g) **nivelul de profitabilitate:** în cazul în care nivelul de profitabilitate al acțiunii urmărite este negativ de-a lungul perioadei de amortizare a investiției sau de-a lungul celei în care ajutorul de funcționare trebuie să intre în vigoare, luând în considerare toate avantajele și riscurile identificate la prezentul punct, ajutorul va avea în mod normal un efect stimulat.
- (173) În cazul în care întreprinderea se adaptează la standardele naționale care depășesc standardele comunitare sau care au fost adoptate în lipsa standardelor comunitare, Comisia va verifica dacă beneficiarul ajutorului ar fi fost afectat substanțial prin costuri crescute și nu ar fi fost capabil să suporte costurile asociate punerii imediate în aplicare a standardelor naționale.
- 5.2.1.4. Proportionalitatea ajutorului
- (174) Statul membru trebuie să furnizeze dovezi că ajutorul este necesar, că valoarea acestuia este păstrată la minimum și că procesul de selecție este proporțional. În analiza sa, Comisia va avea în vedere următoarele elemente:
- a) **calcularea corectă a costurilor eligibile:** elementele care arată că, într-adevăr, costurile eligibile sunt limitate la costurile suplimentare necesare pentru atingerea nivelului de protecție a mediului;
- b) **procesul de selecție:** procesul de selecție trebuie să se desfășoare într-un mod nediscriminatoriu, transparent și deschis, fără să excludă inutil întreprinderile care pot concura cu proiecte pentru a aborda același obiectiv de mediu. Procesul de selecție trebuie să conducă la selecția beneficiarilor care pot aborda obiectivul de mediu utilizând valoarea cea mai scăzută a ajutorului sau metoda cea mai rentabilă;
- c) **ajutorul limitat la minimum:** elemente care arată că valoarea ajutorului nu depășește lipsa preconizată de profitabilitate, inclusiv o rentabilitate normală pe perioada de amortizare a investiției.
- 5.2.2. Analiza denaturării concurenței și a comerțului
- (175) Pentru a evalua efectele negative ale măsurii de ajutor, Comisia va pune accentul, în analiza sa privind denaturarea concurenței, pe impactul previzibil al ajutorului de mediu asupra concurenței dintre întreprinderi care operează pe piețele de produse vizate ⁽⁶⁰⁾.
- (176) În cazul în care ajutorul este proporțional, în special în cazul în care calculul costurilor suplimentare de investiții sau de funcționare ține seama de toate avantajele de care beneficiază întreprinderea, este probabil ca impactul negativ al ajutorului să fie limitat. Cu toate acestea, astfel cum se menționează în secțiunea 1.3.6, chiar și în cazul în care ajutorul este necesar și proporțional pentru ca întreprinderea respectivă să sporească nivelul de protecție a mediului, ajutorul poate avea drept rezultat o schimbare în comportamentul beneficiarului care denaturează concurența. O întreprindere care are ca obiectiv realizarea de profit va mări, în mod normal, nivelul protecției mediului dincolo de cerințele obligatorii numai în cazul în care consideră că aceasta va conduce, cel puțin marginal, la obținerea unui anumit tip de avantaj pentru întreprindere.
- (177) Ca punct de plecare, Comisia va evalua probabilitatea ca beneficiarul să-și poată spori sau menține vânzările datorită ajutorului. Comisia va avea în vedere, în special, următoarele elemente:
- a) **o reducere sau compensare a costului de producție a unei unități:** în cazul în care noul echipament ⁽⁶¹⁾ va determina costuri reduse per unitate în raport cu situația în care nu s-ar acorda ajutor sau în cazul în care ajutorul compensează o parte din costurile de funcționare, beneficiarul își va mări, probabil, vânzările. Cu cât prețul produsului este mai elastic, cu atât denaturarea concurenței este mai mare;
- b) **un proces de producție mai ecologic:** în cazul în care beneficiarul utilizează un proces de producție mai ecologic și dacă se obișnuiește, la nivelul consumatorilor, să se diferențieze produsele în funcție de etichetare și imagine pe baza nivelului de protecție a mediului, este probabil ca beneficiarul să-și mărească vânzările. Cu cât consumatorul preferă mai mult un produs pentru caracteristicile sale ecologice, cu atât denaturarea concurenței va fi mai importantă;

⁽⁶⁰⁾ Diferite piețe pot fi afectate de ajutor, întrucât impactul acestuia poate să nu fie restricționat la piața corespunzătoare activității sprijinite, ci să se extindă și la alte piețe, care sunt legate de această piață fie din cauză că se află în amonte, în aval sau sunt complementare, fie pentru că beneficiarul este deja prezent pe ele sau poate fi prezent acolo în viitorul apropiat.

⁽⁶¹⁾ Calcularea costurilor suplimentare poate să nu cuprindă în întregime beneficiile de funcționare, deoarece beneficiile nu se deduc pe toată perioada de viață a investiției. În plus, pot fi greu de luat în considerare anumite tipuri de beneficii, cum ar fi, de exemplu, cele determinate de creșterea productivității și a producției, capacitatea rămânând neschimbată.

- c) **un nou produs:** în cazul în care beneficiarul obține un produs nou sau de o mai bună calitate, este probabil ca vânzările să îi crească și să obțină probabil avantajul „precursorului”. Cu cât consumatorul preferă mai mult un produs pentru caracteristicile sale ecologice, cu atât denaturarea concurenței va fi mai importantă.

5.2.2.1. Stimulente dinamice/efect de evicțiune („crowding out”)

- (178) Ajutorul de stat pentru protecția mediului poate fi utilizat strategic pentru promovarea tehnologiilor inovative ecologice în scopul de a acorda producătorilor naționali avantajul de a fi precursori. În consecință, ajutorul poate denatura stimulentele dinamice și poate avea un efect de evicțiune asupra investițiilor în privința tehnologiei în cauză în alte state membre și să conducă la o concentrare a acestei tehnologii într-un singur stat membru. Acest efect este cu atât mai important cu cât competitorii își reduc eforturile inovatoare în raport cu situația contrafactuală înregistrată în lipsa ajutorului.

- (179) În analiza sa, Comisia va avea în vedere următoarele elemente:

- a) **valoarea ajutorului:** cu cât valoarea ajutorului este mai ridicată, cu atât probabilitatea ca o parte din ajutor să poată fi folosită pentru a denatura concurența este mai mare. Acest lucru este valabil în special în cazul în care valoarea ajutorului este mare în comparație cu dimensiunile activității generale a beneficiarului;
- b) **frecvența ajutorului:** în cazul în care o întreprindere primește ajutor în mod repetat, probabilitatea ca acest lucru să denatureze stimulentele dinamice este mai mare;
- c) **durata ajutorului:** în cazul în care ajutorul de funcționare este acordat pentru o perioadă lungă de timp, probabilitatea ca acest fapt să denatureze concurența este mai mare;
- d) **descreșterea treptată a ajutorului:** în cazul în care ajutorul de funcționare descrește în timp, întreprinderea va avea un stimulent pentru a-și îmbunătăți eficiența și denaturarea stimulentele dinamice va fi, în consecință, redusă în timp;
- e) **promptitudinea în îndeplinirea viitoarelor standarde:** în cazul în care ajutorul va permite întreprinderii în cauză să îndeplinească noile standarde comunitare care se preconizează că vor fi adoptate în viitorul previzibil, investiția care a beneficiat de ajutor va reduce costul investițiilor pe care întreprinderea ar fi trebuit oricum să le efectueze;
- f) **nivelul standardelor reglementate în raport cu obiectivele de mediu:** cu cât nivelul cerințelor obligatorii este mai scăzut, cu atât riscul ca ajutorul care depășește cerințele obligatorii să nu fie necesar este mai mare, precum și riscul că acesta va avea un efect de evicțiune asupra investițiilor sau va fi utilizat în așa fel încât să denatureze stimulentele dinamice;

- g) **riscul de subvenționare încrucișată:** în cazul în care întreprinderea produce o gamă largă de produse sau produce același produs prin intermediul unui proces convențional și a unui ecologic, riscul de subvenționare încrucișată este mai mare;

- h) **neutralitatea tehnologică:** în cazul în care o măsură se axează doar pe o singură tehnologie, riscul denaturării stimulentele dinamice este mai mare;

- i) **inovarea concurențială:** este cu atât mai probabil ca ajutorul să denatureze stimulentele dinamice cu cât concurenții străini elaborează tehnologii concurente (concurența în materie de inovare).

5.2.2.2. Menținerea solvabilității firmelor ineficiente

- (180) Ajutorul de stat pentru protecția mediului poate fi justificat ca un mecanism tranzitoriu către o alocare deplină a externalităților negative în ceea ce privește mediul. Acesta nu ar trebui folosit pentru a acorda un sprijin care nu este necesar întreprinderilor care sunt incapabile să se adapteze la standarde și tehnologii care respectă mai bine mediul, din cauza nivelelor lor scăzute de eficiență. În analiza sa, Comisia va avea în vedere următoarele elemente:

- a) **tipul de beneficiari:** în cazul în care beneficiarul are un nivel relativ scăzut de productivitate și are o sănătate financiară precară, probabilitatea ca ajutorul să contribuie la menținerea artificială a întreprinderii pe piață este mai mare;
- b) **capacitatea excedentară în sectorul vizat de ajutor:** în sectoarele în care există capacitate excedentară, există un risc mai mare ca ajutorul pentru investiții să susțină capacitatea excedentară și să mențină structuri de piață ineficiente;
- c) **comportamentul normal în sectoarele vizate de ajutor:** în cazul în care întreprinderile dintr-un sector au atins același nivel de protecție a mediului fără ajutor, probabilitatea ca ajutorul să servească la menținerea structurilor de piață ineficiente este mai mare. Astfel, denaturarea concurenței este cu atât mai semnificativă cu cât probele furnizate de către beneficiar privind respectarea PPP sunt mai slabe, iar proporția costurilor de mediu externe internalizate de către concurenții beneficiarului este mai mare;
- d) **importanța relativă a ajutorului:** cu cât reducerea/compensarea costurilor de producție variabile sunt mai importante, cu atât denaturarea concurenței este mai mare;

e) **procesul de selecție:** în cazul în care procesul de selecție se desfășoară într-un mod nediscriminatoriu, transparent și deschis, este mai puțin probabil ca ajutorul să contribuie la menținerea artificială a întreprinderii pe piață. Denaturarea concurenței este cu atât mai mică, cu cât alocarea unei subvenții este de mai mare anvergură (în materie de acoperire a pieței relevante) și mai competitivă (în materie de licitații/achiziții);

f) **selectivitate:** dacă măsura conform căreia se acordă ajutorul se referă la un număr relativ ridicat de potențiali beneficiari, la toate întreprinderile de pe piața relevantă și nu exclude întreprinderile care ar putea urmări aceleași obiective de mediu, este mai puțin probabil ca ajutorul să mențină pe piață întreprinderile ineficiente.

5.2.2.3. Puterea de piață/comportament exclusivist

(181) Ajutorul pentru protecția mediului acordat unui beneficiar poate fi folosit pentru consolidarea sau menținerea puterii sale de piață pe piața relevantă a produsului. Comisia va evalua puterea de piață a beneficiarului în cauză înainte ca ajutorul să fie acordat, precum și modificarea puterii de piață care poate fi preconizată în urma acordării ajutorului. Ajutorul pentru protecția mediului acordat unui beneficiar cu putere de piață substanțială poate fi utilizat de beneficiarul în cauză pentru a-și consolida sau menține puterea de piață, prin diferențierea suplimentară a produselor sale sau prin excluderea rivalilor. Comisia este puțin probabil să identifice problemele de concurență legate de puterea de piață în piețele în care fiecare beneficiar al ajutorului are o cotă de piață sub 25 % și în piețele care au o concentrare măsurată prin Indicele Herfindahl-Hirschman inferioară valorii de 2 000.

(182) În analiza sa, Comisia va avea în vedere următoarele elemente:

a) **puterea de piață a beneficiarului ajutorului și structura pieței:** în cazul în care beneficiarul este deja dominant pe piața afectată ⁽⁶²⁾, măsura de ajutor poate reconsolida această dominanță prin slăbirea pe viitor a constrângerii concurențiale pe care concurenții o pot exercita asupra întreprinderii destinate;

b) **noul-venit pe piață:** în cazul în care ajutorul are în vedere piețele produselor sau tehnologiilor care concurează cu produsele și pe care beneficiarul ajutorului este un operator și are putere de piață, ajutorul poate fi utilizat în mod strategic pentru a preveni apariția pe piață a unui nou operator. Astfel, dacă potențialii noul-veniți pe piață nu au acces la ajutor, riscul ca ajutorul să denatureze concurența este mai mare;

c) **diferențierea produsului și prețuri discriminatorii:** ajutorul poate avea drept efect negativ facilitarea de către destinatarul ajutorului a diferențierii produsului și a prețurilor discriminatorii, în detrimentul consumatorilor;

d) **puterea de cumpărare:** în cazul în care există cumpărători puternici pe piață, este mai puțin probabil ca beneficiarul unui ajutor cu putere de piață să poată crește prețurile față de cumpărătorii puternici. Prin urmare, cu cât puterea de cumpărare este mai mare, cu atât posibilitatea ca ajutorul să dăuneze consumatorilor este mai mică.

5.2.2.4. Efecte asupra schimburilor comerciale și asupra localizării

(183) Ajutorul de stat pentru protecția mediului poate face ca anumite teritorii să beneficieze de pe urma unor condiții de producție mai favorabile, în special din cauza costurilor de producție comparativ mai scăzute, ca un rezultat al ajutorului acordat, sau din cauza unor standarde mai ridicate de producție realizate prin intermediul ajutorului respectiv. Acest fapt poate avea ca rezultat relocalizarea societăților spre teritorii care beneficiază de ajutor sau deplasarea fluxurilor comerciale spre zonele care beneficiază de ajutor.

(184) În consecință, ajutorul va deplasa profiturile către statul membru pe piața produsului care face obiectul ajutorului, precum și pe piața factorilor de producție.

(185) În analiza sa, Comisia va lua în considerare dacă există probe că beneficiarul avea în vedere să investească în alte locații, caz în care riscul ca ajutorul să denatureze semnificativ concurența este mai mare.

5.2.3. Comparare și decizie

(186) În lumina acestor elemente pozitive și negative, Comisia pune în balanță efectele măsurii și hotărăște dacă denaturările rezultate afectează în mod negativ condițiile schimburilor comerciale într-o asemenea măsură încât măsura să fie contrară interesului comun. În mod ideal, efectele pozitive și cele negative ar trebui să fie exprimate în raport cu același etalon (de exemplu, costurile externe evitate raportate la pierderile de profit ale concurentului, exprimate în unitate monetară).

(187) În general, cu cât este mai mare beneficiul de mediu și cu cât mai clar este demonstrat faptul că valoarea ajutorului este limitată la minimul necesar, cu atât sunt mai mari șansele ca aprecierea Comisiei să fie pozitivă. Pe de altă parte, cu cât există indicii mai multe ale faptului că ajutorul va denatura semnificativ concurența, cu atât această apreciere riscă să fie negativă. În cazul în care efectele pozitive estimate sunt de o mare anvergură și denaturările riscă să fie foarte semnificative, aprecierea va depinde de măsura în care se consideră că efectele pozitive cântăresc mai greu decât cele negative.

⁽⁶²⁾ Diferite piețe pot fi afectate de ajutor, întrucât impactul acestuia poate să nu fie restricționat la piața corespunzătoare activității sprijinite, ci să se extindă și la alte piețe, care sunt legate de acea piață fie din cauză că se află în amonte, în aval sau sunt complementare, fie pentru că beneficiarul este deja prezent ele sau poate fi prezent acolo în viitorul apropiat.

(188) Comisia nu poate ridica nicio obiecțiune cu privire la măsura de ajutor notificată fără să inițieze procedura oficială de investigare sau, în urma procedurii oficiale de investigare stabilite la articolul 6 al Regulamentului (CE) nr. 659/1999, poate decide să închidă procedura printr-o decizie în conformitate cu articolul 7 din regulamentul în cauză. În cazul în care aceasta ia o decizie condiționată în înțelesul articolului 7 alineatul (4) din regulamentul în cauză, poate avea în vedere, de exemplu, adăugarea următoarelor condiții, care trebuie să reducă denaturările rezultate sau efectul asupra schimburilor comerciale și să fie proporționale:

- a) **intensități ale ajutorului inferioare** intensităților maxime prevăzute în capitolul 3;
- b) **separarea conturilor** pentru a evita subvenționarea încrucișată de la o piață la alta, în cazul în care beneficiarul este activ pe mai multe piețe;
- c) **cerințe suplimentare de îndeplinit în vederea îmbunătățirii efectului de mediu** al măsurii;
- d) **nediscriminarea** altor beneficiari potențiali (selectivitate redusă).

6. CUMULUL

(189) Plafoanele de ajutor stabilite în temeiul prezentelor Orientări se vor aplica indiferent dacă sprijinul acordat proiectului care beneficiază de ajutor este finanțat în întregime din resursele statului sau este parțial finanțat de Comunitate.

(190) Ajutorul autorizat în temeiul prezentelor Orientări nu poate fi combinat cu alt ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din tratat sau cu alte forme de finanțare comunitară în cazul în care o astfel de suprapunere determină o intensitate a ajutorului mai mare decât cea stabilită în prezentele Orientări. Cu toate acestea, atunci când cheltuielile eligibile pentru ajutorul acordat protecției mediului sunt în totalitate sau parțial eligibile și pentru ajutorul acordat în alte scopuri, părțile comune se va aplica cel mai favorabil plafon stabilit în temeiul normelor aplicabile.

(191) Ajutorul pentru protecția mediului nu trebuie cumulat cu ajutorul *de minimis* în raport cu aceleași prețuri eligibile în cazul în care un astfel de cumul ar avea ca rezultat o intensitate a ajutorului mai mare decât cea stabilită în prezentele Orientări.

7. DISPOZIȚII FINALE

7.1. Raportarea anuală

(192) În conformitate cu cerințele Regulamentului (CE) nr. 659/1999 și ale Regulamentului (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE ⁽⁶³⁾, statele membre trebuie să prezinte în fiecare an rapoarte Comisiei.

⁽⁶³⁾ JO L 140, 30.4.2004, p. 1. Regulament modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1935/2006 (JO L 407, 30.12.2006, p. 1).

(193) Dincolo de cerințele prevăzute de acele dispoziții, rapoartele anuale pentru măsurile privind ajutorul de mediu trebuie să conțină, pentru fiecare sistem aprobat, următoarele informații referitoare la întreprinderile mari:

- numele beneficiarilor;
- valoarea ajutorului pentru fiecare beneficiar;
- intensitatea ajutorului;
- o descriere a obiectivului măsurii și a tipului de protecție a mediului pe care intenționează să îl promoveze;
- sectoarele de activitate în care se efectuează proiecte care beneficiază de ajutor;
- o explicație privind modul în care efectul stimulativ a fost respectat, în special folosind indicatorii și criteriile prevăzute la capitolul 5.

(194) În cazul scutirilor sau reducerilor de taxe, statul membru trebuie să furnizeze numai textul sau textele legislative și/sau de reglementare care instituie ajutorul și detalii privind categoriile de întreprinderi care beneficiază de reducerile sau scutirile de taxe și sectoarele economice care sunt afectate cel mai mult de acele scutiri/reduceri de taxe.

(195) Rapoartele anuale se publică pe site-ul internet ale Comisiei.

7.2. Transparență

(196) Comisia consideră că sunt necesare măsuri suplimentare pentru îmbunătățirea transparenței ajutorului de stat în Comunitate. În special, este necesar să se asigure că statele membre, operatorii economici, părțile interesate și însăși Comisia au acces liber la textul integral al tuturor sistemelor aplicabile privind ajutorul de mediu.

(197) Aceasta se poate realiza cu ușurință prin stabilirea de site-uri internet interconectate. Din acest motiv, atunci când examinează sistemele de ajutor de mediu, Comisia cere în mod sistematic ca statele membre în cauză să publice textul integral al tuturor sistemelor de ajutor în forma lor finală pe internet și să comunice Comisiei adresa de internet a publicației. Sistemul nu trebuie să se aplice înainte ca informațiile să fie publicate pe internet.

7.3. Monitorizare și evaluare

(198) Statele membre trebuie să se asigure că se păstrează înregistrările detaliate privind acordarea ajutorului pentru toate măsurile de mediu. Astfel de înregistrări, care trebuie să conțină toate informațiile necesare pentru a stabili dacă au fost respectate costurile eligibile și intensitatea maximă a ajutorului care poate fi permisă, trebuie păstrate timp de 10 ani de la data acordării ajutorului și trebuie furnizate Comisiei la cerere.

- (199) Comisia va cere statelor membre să furnizeze aceste informații pentru realizarea unei evaluări a prezentelor Orientări la patru ani de la publicare ⁽⁶⁴⁾.

7.4. Măsuri corespunzătoare

- (200) Comisia propune statelor membre, pe baza articolului 88 alineatul (1) din Tratatul CE, următoarele măsuri corespunzătoare privind sistemele lor de ajutor de mediu existente:

Statele membre ar trebui să modifice, dacă este necesar, astfel de sisteme pentru a le alinia cu prezentele Orientări în termen de 18 luni de la publicarea lor, cu următoarele excepții:

- i) statele membre ar trebui să modifice, dacă este cazul, sistemele privind ajutoarele sub formă de reducere sau scutire de taxe care fac obiectul Directivei 2003/96/CE înainte de 31 decembrie 2012;
 - ii) noile praguri menționate la punctul 160 pentru proiectele individuale se aplică din ziua următoare celei în care are loc publicarea prezentelor Orientări în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene;
 - iii) obligația de a furniza rapoarte anuale mai detaliate se va aplica ajutoarelor acordate în cadrul sistemului actual de ajutoare începând cu 1 ianuarie 2009.
- (201) Statele membre sunt invitate să-și dea acordul explicit și necondiționat cu privire la aceste măsuri adecvate propuse, în termen de două luni de la data publicării prezentelor Orientări în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. În absența unui răspuns, Comisia va considera că statul membru în cauză nu este de acord cu măsurile propuse.

7.5. Aplicare, valabilitate și revizuire

- (202) Prezentele Orientări se aplică începând cu ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* și înlocuiesc Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului din 3 februarie 2001 ⁽⁶⁵⁾.
- (203) Prezentele Orientări se aplică până la 31 decembrie 2014. După consultarea statelor membre, Comisia poate modifica prezentele Orientări înainte de această dată, din motive importante legate de politica de concurență sau de mediu sau pentru a ține seama de alte politici comunitare sau de alte angajamente internaționale. Astfel de modificări ar putea fi necesare în special în lumina acordurilor internaționale viitoare în domeniul schimbărilor climatice și al viitoarei legislații europene în materia schimbărilor climatice. După patru ani de la data publicării, Comisia va întreprinde o evaluare a prezentelor Orientări bazată pe informații factuale și pe rezultatele unor consultări ample conduse de Comisie, în special pe baza informațiilor furnizate de statele membre. Rezultatele evaluării vor fi puse la dispoziția Parlamentului European, a Comitetului Regiunilor și a Comitetului Economic și Social European, precum și a statelor membre.
- (204) Comisia va aplica prezentele Orientări tuturor măsurilor de ajutor notificate în privința cărora este solicitată să ia o decizie după publicarea prezentelor Orientări în *Jurnalul Oficial*, chiar și în cazul în care proiectele au fost notificate înainte de data publicării. Aceasta include ajutorul individual acordat în temeiul sistemelor de ajutor aprobate și notificate Comisiei în temeiul unei obligații de a notifica în mod individual un astfel de ajutor.
- (205) În conformitate cu comunicarea Comisiei privind stabilirea normelor aplicabile pentru evaluarea ajutorului de stat ilegal ⁽⁶⁶⁾, Comisia va aplica în cazul ajutorului care nu a fost notificat,
- a) prezentele Orientări, în cazul în care ajutorul a fost acordat după publicarea acestora;
 - b) orientările aplicabile atunci când ajutorul a fost acordat în toate celelalte cazuri.

⁽⁶⁷⁾ În procesul în cauză este posibil ca statele membre să dorească să sprijine Comisia prin furnizarea propriei evaluări *ex post* a sistemelor și măsurilor individuale.

⁽⁶⁸⁾ JO C 37, 3.2.2001, p. 3.

⁽⁶⁹⁾ JO C 119, 22.5.2002, p. 22.

ANEXA

**TABEL CARE INDICĂ INTENSITĂȚILE AJUTORULUI PENTRU AJUTORUL DE INVESTIȚII
CA PARTE A COSTURILOR ELIGIBILE**

	Întreprinderi mici	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mari
Ajutor pentru întreprinderile care depășesc standardele comunitare sau sporesc protecția mediului în lipsa standardelor comunitare	70 % 80 % în cazul eco-inovării 100 % în cazul procedurii de cerere de oferte	60 % 70 % în cazul eco-inovării 100 % în cazul procedurii de cerere de oferte	50 % 60 % în cazul eco-inovării 100 % în cazul procedurii de cerere de oferte
Ajutor pentru studii de mediu	70 %	60 %	50 %
Ajutor pentru adaptarea anticipată la viitoarele standarde comunitare			
— minim 3 ani	25 %	20 %	15 %
— între 1 și 3 ani	20 %	15 %	10 %
înainte de intrarea în vigoare			
Ajutor pentru gestionarea deșeurilor	70 %	60 %	50 %
Ajutor pentru energiile regenerabile	80 % 100 % în cazul procedurii de cerere de oferte	70 % 100 % în cazul procedurii de cerere de oferte	60 % 100 % în cazul procedurii de cerere de oferte
Ajutor pentru economisirea de energie Ajutor pentru instalațiile de cogenerare	80 % 100 % în cazul procedurii de cerere de oferte	70 % 100 % în cazul procedurii de cerere de oferte	60 % 100 % în cazul procedurii de cerere de oferte
Ajutor pentru încălzirea urbană care utilizează energie convențională	70 % 100 % în cazul procedurii de cerere de oferte	60 % 100 % în cazul procedurii de cerere de oferte	50 % 100 % în cazul procedurii de cerere de oferte
Ajutor pentru depoluarea siturilor contaminate	100 %	100 %	100 %
Ajutor pentru relocalizarea întreprinderilor	70 %	60 %	50 %